

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Veřejnosprávní kontrola hospodaření školských
subjektů hlavního města Prahy**

Michaela Baloušková

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michaela Baloušková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k. s. Sez. Ústí – Tábor

Název práce

Veřejnosprávní kontrola hospodaření školských subjektů hlavního města Prahy

Název anglicky

Public Administration Control of School Subjects Economy of the Capital City of Prague

Cíle práce

Diplomová práce se zaměřuje na systém veřejnosprávních kontrol u školských subjektů HMP s vazbou na relevantní legislativu. Hlavním cílem diplomové práce je posouzení veřejnosprávní kontroly, která je realizována na školách a školských zařízeních zřizovaných HMP. Dílčí cíle diplomové práce jsou:

- vyhodnocení přístupu k veřejnosprávním kontrolám prováděným u jednotlivých druhů a typů škol a školských zařízení HMP a jejich náprava zjištěných opatření;
- charakteristika průběžných a následných veřejnosprávních kontrol u školských subjektů HMP;
- vyhodnocení efektivnosti a stanovení návrhů na další zkvalitnění procesu veřejnosprávní kontroly.

Metodika

Metodika řešené problematiky diplomové práce je založena na studiu a analýze odborných informačních zdrojů. Praktická část diplomové práce je zaměřena na posouzení efektivity, porovnání účinnosti a přístupu k veřejnosprávní finanční kontrole prováděné zřizovatelem u škol a školských zařízení a stanovení návrhu na zefektivnění procesu veřejnosprávní kontroly.

Na základě syntézy teoretických poznatků a výsledků praktické části budou formulovány závěry diplomové práce.

Doporučený rozsah práce

60-80

Klíčová slova

Veřejnosprávní kontrola, finanční kontrola, kontrolní orgán, příspěvková organizace, škola a školské zařízení, protokol o veřejnosprávní kontrole, dotazníkové šetření, efektivnost

Doporučené zdroje informací

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

REKTOŘÍK, Jaroslav. Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru. 1. vydání. Ekopress, 2003. 212 s. ISBN 978-80-8611-972-4

SCHIFFER, Vladimír. Vnitřní kontrolní systém. 1. vydání. Praha: ASPI, 2009. 223 s. ISBN 978-80-7357-436-9

ŠEMORA, Vítězslav. Dozor a kontrola nad samostatnou a přenesenou působností svěřenou orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy. 1. vydání Praha: Linde a. s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7201-640-2

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Viktor Jansa, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 4. 10. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 11. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Veřejnosprávní kontrola hospodaření školských subjektů hlavního města Prahy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu JUDr. Viktoru Jansovi, CSc. za metodické vedení, připomínky a cenné rady, kterými mne provázel v průběhu zpracování diplomové práce. Dále děkuji odboru školství, mládeže a sportu Magistrátu hl. m. Prahy za poskytnutí přístupu k vnitřním zdrojům organizace.

Veřejnosprávní kontrola hospodaření školských subjektů hlavního města Prahy

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je zhodnotit veřejnosprávní finanční kontrolu u škol a školských zařízení, které zřizuje Hlavní město Praha, posoudit efektivitu hospodaření u těchto příspěvkových organizací a navrhnout zefektivnění procesu výkonu veřejnosprávní kontroly. Diplomová práce je členěna na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část se zaměřuje na nejdůležitější pojmy související s veřejnosprávní finanční kontrolou, vymezuje stěžejní zákony, vyhlášky a nařízení vážící se k výkonu finanční kontroly škol a školských subjektů. Druhá část diplomové práce posuzuje protokoly o výsledcích průběžných a následných veřejnosprávních finančních kontrol realizovaných ve školách a školských zařízení, které vykonává odbor kontrolních činností Magistrátu hlavního města Prahy a porovnává je se skutečností.

Závěr diplomové práce je věnován dotazníkovému šetření u modelového vzoru školských subjektů v působnosti Hlavního města Prahy a návrhu na zefektivnění procesu veřejnosprávní finanční kontroly, který bude předán odboru kontrolních činností Magistrátu hlavního města Prahy.

Klíčová slova: veřejnosprávní kontrola, finanční kontrola, kontrolní orgán, příspěvková organizace, škola a školské zařízení, protokol o veřejnosprávní finanční kontrole, dotazníkové šetření, efektivnost.

Public Administration Control of School Subjects Economy of the Capital City of Prague

Abstract

The aim of this diploma thesis is to evaluate public administrative financial control at schools and school entities established by the Capital City of Prague, to assess the efficiency of management of these school entities and to propose streamlining the process of public administrative control. The diploma thesis is divided into theoretical and practical part.

The theoretical part focuses on the most important concepts related to public administrative financial control, defines key laws, decrees and regulations related to the financial control of schools and school entities. The second part of the thesis assesses the protocols on the results of ongoing and subsequent public administrative financial controls carried out in schools and school facilities, which is performed by the Audit Department of the Prague City Hall and compares them with reality.

The conclusion of the diploma thesis is devoted to a questionnaire survey of a model of school entities in the competence of the Capital City of Prague and a proposal to streamline the process of public administrative financial control, which will be submitted to the Audit Department of the Prague City Hall.

Keywords: Public administrative control, financial control, control body, school and school entity, protocol on public administrative financial control, questionnaire survey, efficiency.

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3. Teoretická východiska	15
3.1 Vymezení základních pojmů a jejich podstaty.....	15
3.1.1 Veřejný sektor.....	15
3.1.2 Veřejné finance.....	16
3.1.3 Veřejné rozpočty.....	17
3.1.4 Veřejná správa	17
3.1.5 Finanční kontrola	18
3.1.6 Veřejnosprávní kontrola	19
3.1.7 Finanční kontrola podle mezinárodních smluv.....	21
3.1.8 Vnitřní kontrolní systém	22
3.1.9 Územní samosprávné celky	23
3.1.10 Obec, kraj a hlavní město Praha	24
3.1.11 Druhy příspěvkových organizací	27
3.2 Školské subjekty HMP	29
3.3 Financování škol a školských zařízení v ČR.....	30
3.4 Legislativní rámec upravující finanční kontrolu u škol a školských zařízení ..	35
4. Praktická část	44
4.1 Veřejnosprávní finanční kontrola školských subjektů HMP	44
4.2 Působnost OKC MHMP v podmínkách HMP	46
4.3 Plán kontrol a zprávy o výsledcích kontrolních činností OKC MHMP.....	47
4.3.1 Průběžné veřejnosprávní finanční kontroly školských subjektů v působnosti HMP	48
4.3.2 Následné veřejnosprávní finanční kontroly školských subjektů v působnosti HMP v roce 2019.....	49
4.3.3 Následné veřejnosprávní finanční kontroly školských subjektů v působnosti HMP v roce 2020.....	53
4.3.4 Kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků v roce 2019.....	56
4.3.5 Kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků v roce 2020.....	57
4.4 Výsledky dotazníkového šetření školských subjektů HMP	58
4.5 Standardizované rozhovory s řediteli školských subjektů HMP.....	71
5. Zhodnocení a doporučení	78

5.1	Zhodnocení veřejnosprávních finančních kontrol školských subjektů v působnosti HMP	78
5.2	Problémy, optimalizační návrhy a perspektivy provádění veřejnosprávních finančních kontrol MHMP	79
6.	Závěr.....	85
7.	Seznam použitých zdrojů.....	87
8.	Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam grafů; Seznam použitých zkratk.	92
Přílohy	96

1. Úvod

Definice pojmu veřejnosprávní kontrola vyjadřuje hospodaření s veřejnými financemi při vynakládání veřejných výdajů včetně kontrolovaných osob. Obecně lze kontrolu chápat jako přezkum, dohled či dozor. Kontrolní činnost je nezbytnou součástí v každé organizaci. Veřejné finance ze státního rozpočtu, rozpočtů krajů a obcí by měly být vynakládány hospodárně, efektivně a účelně při dodržování všech právních předpisů. Hospodaření s veřejnými finančními prostředky je tedy provázáno s kontrolní činností.

Jedním z nejdůležitějších zákonů při provádění veřejnosprávní kontroly je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“). Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2002 a stal se významným dokumentem pro naplnění podmínek nutných pro vstup do Evropské unie.

Diplomová práce se snaží vysvětlit základní pojmy vážící se k výkonu veřejnosprávní finanční kontroly realizované ve školách a školských zařízeních, které jsou v působnosti Hlavního města Prahy.

Hlavní město Praha (dále též „HMP“) realizuje veřejnosprávní finanční kontroly u svých příspěvkových organizací na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. HMP má povinnost kontrolovat své organizace a odhalovat jejich nedostatky, ke kterým navrhuje odpovídající opatření k nápravě.

V diplomové práci jsou porovnány jednotlivé veřejnosprávní finanční kontroly a opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách u školských subjektů HMP, které jsou realizovány převážně odborem kontrolních činností Magistrátu hlavního města Prahy. Tento odbor je povinen předkládat Radě hlavního města Prahy „Zprávu o výsledcích kontrolních činností“, v níž jsou zpracovány výsledky všech kontrolních akcí provedených zaměstnanci odboru kontrolních činností Magistrátu hlavního města Prahy (dále také „MHMP“), které byly ukončeny během roku.¹

¹Současně jsou zde obsaženy poznatky z oblasti vyřizování stížností a petic adresovaných MHMP a dalším orgánům hlavního města Prahy a plnění úkolů na dalších úsecích činnosti v rámci kompetence odboru kontrolních činností MHMP.

V praktické části diplomová práce analyzuje zjištěné nedostatky veřejnosprávní finanční kontroly hospodaření školských subjektů HMP na základě jednotlivých zpráv o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP a protokolů o výsledcích z veřejnosprávních kontrol provedených na školách a školských zařízeních. Dále diplomová práce na základě dotazníkového šetření vyhodnocuje veřejnosprávní finanční kontroly těchto organizací a stanovuje návrhy na další zkvalitnění procesu veřejnosprávní kontroly. Zjištěné nedostatky v hospodářské oblasti budou sumarizovány a využity pro optimalizaci současného stavu.

Přínosem diplomové práce bude souhrn platné legislativy potřebné k výkonu veřejnosprávní finanční kontroly ve středních, vyšších odborných školách a školských zařízeních v působnosti Hlavního města Prahy, návrh řešení problémů týkajících se veřejnosprávní finanční kontroly prováděné ve školských subjektech v působnosti HMP včetně zefektivnění celého procesu pro všechny aktéry.

2. Cíl práce a metodika

Diplomové práce se zaměřuje na systém veřejnosprávní finanční kontroly u škol a školských zařízení, jejichž zřizovatelem je Hlavní město Praha.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je posouzení veřejnosprávní kontroly hospodaření u školských subjektů, které zřizuje HMP. Tyto instituce jsou příspěvkové organizace, mají právní subjektivitu a jejich zřizovatelem je Hlavní město Praha. Proto je vyhodnocena i efektivnost průběžných a následných veřejnosprávních kontrol u vybraných příspěvkových organizací a stanoveny návrhy na další zkvalitnění procesu veřejnosprávní finanční kontroly.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je uplatněna metoda literární rešerše, analýzy odborné literatury, legislativních dokumentů a právních předpisů vázících se k výkonu veřejnosprávní finanční kontroly. V této části budou vysvětleny nejdůležitější pojmy, které se aplikují při finanční kontrole. Následně se diplomová práce bude věnovat stěžejním zákonům a předpisům souvisejícím s výkonem veřejnosprávní finanční kontroly i závazným dokumentům Evropské unie, jež představují sekundární prameny práva.

V praktické části se diplomová práce zaměří na průběžné veřejnosprávní kontroly prováděné odborem školství, mládeže a sportu Magistrátu hl. m. Prahy. Dále budou analyzovány následné veřejnosprávní finanční kontroly a kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních kontrolách, které vykonává odbor kontrolních činností Magistrátu hl. m. Prahy.

V rámci praktické části použiji dvě kvantitativní metody výzkumu. První z nich je technika dotazníkového šetření. Dotazník je aplikován u modelového vzoru školských příspěvkových organizací HMP a bude sestaven z 22 otázek, z nichž 15 otázek bude uzavřených, 2 otázky polootevřené a 5 otázek otevřených. Dotazník bude rozeslán 78 ředitelkám a ředitelům školských subjektů v působnosti HMP prostřednictvím aplikace Google.com (<https://docs.google.com/forms>). Na základě zaslaných odpovědí bude provedeno vyhodnocení přístupu jednotlivých škol a školských zařízení zřizovaných HMP

k vykonávaným veřejnosprávním finančním kontrolám. Následně bude využita druhá důležitá kvantitativní metoda zkoumání, a to standardizovaný rozhovor. Rozhovor se uskuteční s třemi řediteli školských příspěvkových organizací HMP. V průběhu rozhovoru budou kladeny tytéž otázky ve stejném pořadí každému řediteli dle připraveného tazatelského scénáře a výstupy se promítnou do návrhů a opatření ke zkvalitnění procesu veřejnosprávní kontroly.

Závěrem praktické části se aplikuje metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých problematik výkonu veřejnosprávní finanční kontroly u školských příspěvkových organizací v působnosti HMP včetně stanovení návrhů na zefektivnění celého procesu.

3. Teoretická východiska

3.1 Vymezení základních pojmů a jejich podstaty

V této kapitole se vymezují na základě odborné literatury a legislativy nejdůležitější pojmy vázící se k veřejnosprávní finanční kontrole, která je uskutečňována u škol a školských subjektů v působnosti HMP.

Přestože jde v řadě případů o tzv. notoricky známé skutečnosti, tato část práce je nezbytná pro komparaci s poznatky zjištěnými ve druhé části práce.

3.1.1 Veřejný sektor

V každém státě je veřejný sektor významnou částí národního hospodářství. Je financován z veřejných financí, řízen a spravován veřejnou správou, rozhoduje se v něm veřejnou volbou, podléhá veřejné kontrole a zabezpečuje veřejné statky pro občany na neziskovém principu.

Veřejný sektor ve smíšené ekonomice předchází či řeší důsledky selhání trhu, zabezpečuje veřejné statky pro občany a odstraňuje i další důsledky tržního selhání (např. negativní externality). Veřejný sektor (neziskový) a soukromý sektor (ziskový) se vzájemně doplňují. Pokud dojde k selhání jednoho, nastupuje druhý. V případě, že dojde k selhání soukromého sektoru, bude se rozvíjet veřejný sektor. Veřejný sektor plní funkci ekonomickou (zabezpečování veřejných statků), sociální (zajišťování služeb pro sociálně slabší vrstvy obyvatel) a politickou. Typickým rysem veřejného sektoru je, že rozhodování není založeno na tržních cenách, ale na hlasech voličů, jeho hlavním cílem je dosahování užitku, má neziskový charakter a produkce i spotřeba statků je financována z veřejných zdrojů. Soustava veřejného sektoru je tvořena institucemi s centrální nebo územní působností (státní správa a samospráva) a dalšími subjekty, které jsou financovány z veřejných prostředků (např. školy, nemocnice, organizace poskytující sociální služby apod.). Veřejný sektor zabezpečuje různé druhy veřejných služeb (statky smíšené a čisté veřejné statky). Tyto statky patří mezi významné činnosti orgánů veřejné správy, jež jsou zabezpečovány na základě příslušných zákonů.²

² PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 33-34.

3.1.2 Veřejné finance

Veřejné finance jsou příjmy a výdaje státu a orgánů veřejné správy. Vznikají a rozvíjejí se při získávání, rozdělování a užití peněžního kapitálu patřící společnosti, která s těmito penězi hospodaří. Veřejné finance slouží k uspokojování potřeb občanů na úrovni státu, regionů či místních lokalit a zabezpečují veřejné úkoly a naplňují veřejné zájmy. Ucelená teorie veřejných financí se začala utvářet v 19. století a prohlubovala se během 20. století. Vývoj veřejných financí byl ovlivněn postavením a úkoly státu a územní samosprávy. Nejdůležitějším úkolem veřejných financí je zajištění efektivního přerozdělování finančních zdrojů soustředěných ve státním rozpočtu i dalších peněžních fondech v rozpočtové soustavě. V České republice se od 2. poloviny 90. let prohlubuje deficit státního rozpočtu s deficitem hospodaření a roste veřejný dluh. V této době byla započata reforma veřejných financí pro zvýšení rozpočtové a fiskální disciplíny, snižování deficitu a veřejného dluhu. Součástí reformy je i posílení daňových příjmů v rozpočtech krajů a jejich rozhodovacích pravomocí. Veřejné finance se snaží o zvyšování alokační efektivnosti. Zjišťují se příčiny, které vedou k nehospodárnosti a k neefektivnosti. Historie zatím prokázala, že nejlepším řešením pro efektivní alokaci je tržní systém. Typické pro tržní systém je to, že o alokaci zdrojů se rozhoduje na trhu, kde rozhoduje vztah poptávky a nabídky a při dokonalé konkurenci se na trhu utváří optimální cena. Za určitých okolností tržní systém selhává a stát se snaží minimalizovat ztráty efektivnosti státními zásahy.³

Veřejné finance mají důležitou funkci alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkce slouží k zajišťování veřejných statků a řešení externalit v důsledku selhání trhu. Redistribuční funkce je funkcí, která souvisí s přerozdělováním národního důchodu podle celospolečenských potřeb a s budováním blahobytu. Stabilizační funkce využívá tvorby, rozdělení a použití finančních prostředků k upevnění ekonomiky státu a územní samosprávy, k zajištění ekonomického růstu, zaměstnanosti a stability cenové hladiny. Tyto tři funkce jsou založeny na zásadách nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti.⁴

³ PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 11-15.

⁴ Tamtéž, s. 69-73.

3.1.3 Veřejné rozpočty

Veřejné rozpočty jsou významným nástrojem plnění úkolů pro každou vládní úroveň a každý článek územní samosprávy hospodaří podle svého rozpočtu. Volené orgány rozhodují o objemu a struktuře svého rozpočtu a parlament na základě své zákonodárné moci ovlivňuje přímo či nepřímo jejich rozhodnutí (např. jak se budou vybírat daně, jak bude rozdělován daňový výnos v rámci rozpočtové soustavy do jednotlivých rozpočtů, rozhoduje o kritériích pro poskytování dotací.). Výkonné orgány v praxi uskutečňují rozhodnutí volených orgánů na jednotlivých stupních ve veřejné správě.⁵

3.1.4 Veřejná správa

Veřejná správa je proces, ve kterém dochází k řízení a zajišťování veřejných záležitostí ve veřejném zájmu, který funguje na principu veřejného práva. Instituce, které veřejnou správu realizují, ji vykonávají přímo, nebo zprostředkovaně. Veřejná správa neboli veřejná politika plní úkoly ve veřejném sektoru prostřednictvím různých orgánů veřejné správy a její rozhodovací kompetence a odpovědnost jsou vymezeny zákonem. Státní správa má význačné postavení ve veřejné správě a zahrnuje „orgány se všeobecnou působností“ (např. vláda ČR), se „specializovanou působností“ (např. ministerstva a ostatní ústřední orgány, ústřední decentralizované správní úřady, finanční úřady, nezávislé krajské soudy, krajská státní zastupitelstva), a „ostatní správní úřady“ na decentralizované úrovni. Poslední skupinou jsou „výkonné orgány místní“ (případně regionální správy) decentralizované orgány státní správy a výkonné orgány územní samosprávy.⁶

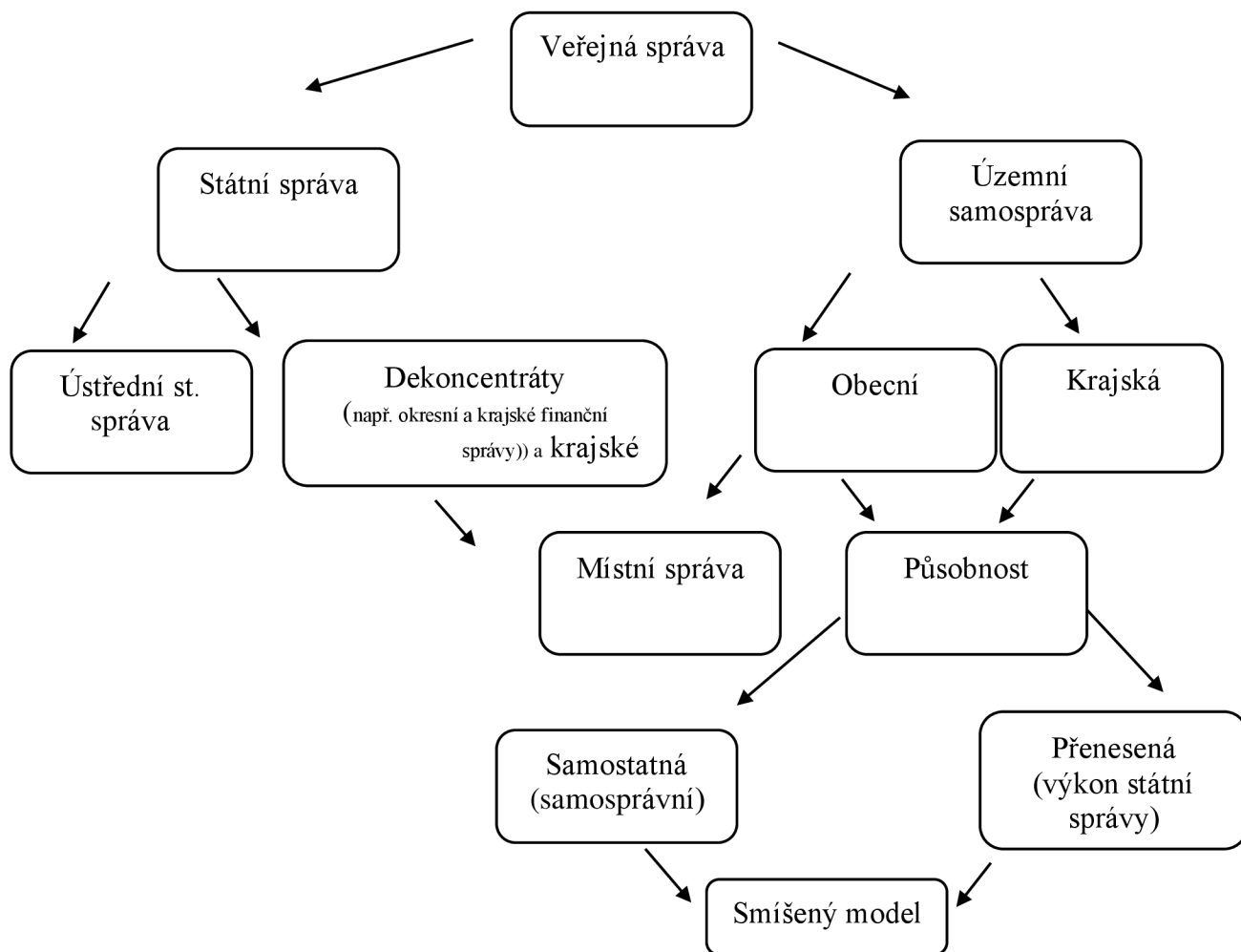
Veřejná správa je tedy resortem veřejného sektoru, má dynamický charakter a zajišťuje i další významné funkce na úrovni státu i územní samosprávy. Organizačně je veřejná správa tvořena správními úřady a veřejnoprávními korporacemi. Úkoly a povinnosti veřejné správy vyplývají z právního řádu, na všech stupních je nutné realizovat politiku státu, která je zakotvena v zákonech a dalších právních předpisech. Výkon veřejné správy je kontrolován volenými orgány na příslušné úrovni, včetně správních soudů, speciálně zřízenými kontrolními orgány (např. Nejvyšší kontrolní úřad) i občany (např. formou petic, a stížností). Rozsah kontroly je vymezen zákony a předpisy. Velmi důležitým posláním veřejné správy je přenos informací uvnitř veřejné správy i mimo ni. Na veřejnou

⁵ PEKOVÁ, J. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 30.

⁶ Tamtéž, s. 31-32.

správu lze v současné době pohlížet také jako na službu pro obyvatelstvo, službu pro veřejnost. Cílem služby je více sloužit občanovi demokratickým způsobem, dosáhnout veřejného zájmu, sledovat výkonnost a preferovat účelnost a spokojenost občana. Také samospráva umožňuje nejnáze uskutečňovat právo občanů podílet se na řízení svých veřejných záležitostí. Občan má možnost více se podílet na řízení a kontrole kvality na základě principu subsidiarity, který je založen k přesunu rozhodovací pravomoci na co nejnižší úroveň, tj. blíže k občanovi.⁷ Subjektem veřejné správy je stát, státní instituce, územní samospráva a jiné veřejnoprávní korporace (např. profesní komory, veřejnoprávní vysoké školy, veřejné fondy apod.).

Obrázek 1: Schéma – Veřejná správa v České republice

Zdroj: vlastní zpracování podle PEKOVĚ, PILNÉHO, J., JETMARA, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 96

⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 85-110

3.1.5 Finanční kontrola

Finanční kontrola je vymezena ustanovením § 3 zákona o finanční kontrole. Pro veřejnosprávní kontrolu je zákon o finanční kontrole zásadní. K jeho přijetí došlo v roce 2001, s účinností od 1. 1. 2002.

Finanční kontrola je součástí systému finančního řízení a zabezpečuje hospodaření s veřejnými prostředky. Tento zákon definuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a také uvnitř orgánů veřejné správy.⁸ Organizační zajištění finanční kontroly je obsaženo v ustanovení § 5 zákona o finanční kontrole, kde odpovědnost za organizování, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly mají vedoucí orgánů veřejné správy v rámci své řídicí pravomoci. Při zavádění a řízení finanční kontroly v orgánech veřejné správy vycházejí jejich vedoucí z mezinárodně uznávaných standardů.⁹

V České republice je finanční kontrola kontrolní soustavou, která tvoří řídicí a kontrolní mechanismy seskupené do tří subsystémů. Těmi jsou veřejnosprávní kontrola (ustanovení § 7-11 zákona o finanční kontrole), kontrola prováděná podle mezinárodních smluv, kterou vykonávají mezinárodní organizace (ustanovení § 24 zákon o finanční kontrole) a vnitřní kontrolní systém (řídicí kontrola a interní audit) v orgánech veřejné správy (ustanovení § 25-21 zákona o finanční kontrole).¹⁰

3.1.6 Veřejnosprávní kontrola

Veřejnosprávní kontrola zahrnuje soustavu kontrol vykonávaných kontrolními orgány, kterými jsou MF ČR, správci kapitol státního rozpočtu (ústřední orgány státní správy a další organizační složky státu), územní samosprávné celky (správci veřejných rozpočtů) a dále řídicí orgány a platební agentury provádějící kontrolu u kontrolovaných osob na všech úrovních realizace finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie.

⁸ § 3 zákona č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001

⁹ § 5 zákona č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001

¹⁰ CZUDEK KRANECOVÁ, J., CZUDEK, D., KOUČKÁ HÖFFEROVÁ, T., VUONGOVA, A. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, a.s., 2021, s. 43.

Veřejnosprávní kontrola se rozděluje na předběžnou, průběžnou a následnou kontrolu. Předběžná kontrola je prováděna před poskytnutím veřejných financí, tj. před uskutečněním operace (před přijetím rozhodnutí, před uzavřením smlouvy), která zavazuje orgány veřejné správy k veřejným výdajům. Jedná se o posouzení, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům správy, zda jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty či uzavřenými smlouvami.

Průběžná kontrola je zaměřena na dodržování stanovených podmínek a postupů operací a zápisů o uskutečňovaných operacích v zavedených evidencích a dalších výkazech.

Následná kontrola je vykonávána následně po použití finančních prostředků, po skončení účetního období včetně výkonu auditu podle přímo použitelných předpisů evropských společenství.¹¹ Následná kontrola prověřuje, zda údaje o hospodaření věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků, výdaje odpovídají skutečností, operace jsou ve shodě s právními předpisy a celkové hospodaření je efektivní, účelné a hospodárné.

Pro provedení veřejnosprávní kontroly zákon o finanční kontrole mj. vymezuje procesní pravidla (pravidla pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě, opatření k nápravě, informace o uložení opatření k nápravě). Metodické řízení a koordinace výkonu finanční kontroly ve veřejné správě je v působnosti Ministerstva financí, které je podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o finanční kontrole ústředním správním úřadem pro finanční kontrolu.¹²

Veřejnosprávní kontrola u obcí je vymezena v ustanovení § 9 zákona o finanční kontrole. Obce mají povinnost vytvořit systém finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně jsou obce povinny zajistit prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení. Obce též vykonávají veřejnosprávní kontrolu u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují. Obce vytvářejí systém finanční

¹¹ § 26–28 zákona č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001.

¹² § 12–19 zákona č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001.

kontroly, kterým zabezpečují finanční kontrolu svého hospodaření. Finanční kontrolu v omezeném rozsahu u obcí dále vykonávají krajské úřady v přenesené působnosti.¹³

O výsledcích finančních kontrol obcí ve svém územním obvodu krajské úřady zpracovávají roční zprávy.

Řádné fungování celého procesu finanční kontroly má zajistit ochranu veřejných prostředků proti značným rizikům, které se vyskytují v souvislosti s výkonem veřejné správy, přispívat k úspornému využití veřejných financí a předcházet neekonomickému, neefektivnímu a neúčelnému nakládání s veřejnými prostředky.

Cílem veřejnosprávní a finanční kontroly je dodržování právních předpisů a opatření přijatých orgány veřejné správy v rámci hospodaření s veřejnými prostředky k zajištění úkolů, které si tyto orgány vymezily. Hospodárností se v zákoně o finanční kontrole rozumí takové použití veřejných prostředků, aby byly zajištěny stanovené úkoly při dodržení odpovídající kvality s co nejmenším vynaložením těchto prostředků. Efektivnost je použití veřejných prostředků takovým způsobem, jímž bude dosaženo nejvyššího možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů, a to ve srovnání s objemem vynaložených prostředků. Účelnost je takové využití veřejných prostředků, které zajišťuje optimální míru dosažení cílů v rámci plnění stanovených úkolů. Veřejnosprávní kontrola má vést i k zajištění správného vynakládání veřejných výdajů v institucích veřejné správy a u příjemců finančních podpor z veřejných zdrojů.

3.1.7 Finanční kontrola podle mezinárodních smluv

Druhým typem finanční kontroly je finanční kontrola podle mezinárodních smluv, která je obsažena v ustanovení § 24 zákona o finanční kontrole. Výkon této kontroly je prováděn, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána prostřednictvím kontrolních orgánů mezinárodních organizací nebo určených zmocněnců podle tohoto zákona v rozsahu a za podmínek stanovených ve smlouvě.

Mezinárodní organizace jsou oprávněny vyžadovat u orgánů veřejné správy České republiky spolupráci při zajištění finanční kontroly nebo zajištění jejího výkonu a dožadovaný orgán veřejné správy je povinen vyhovět. Mezi nimi je vzájemná spolupráce, informovanost o předmětu, účelu i výsledcích finanční kontroly a koordinace jejich výkonu. Orgány veřejné

¹³ § 9 zákona č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001.

správy též postupují ve vzájemné součinnosti. Pokud to mezinárodní smlouva umožňuje, mohou oprávněné orgány veřejné správy České republiky žádat příslušnou mezinárodní organizaci o zprávy o provedených kontrolách. V případě, že orgány veřejné správy poskytují informace o finanční kontrole mezinárodní organizaci, jsou povinny poskytnout tyto informace též Ministerstvu financí České republiky.

3.1.8 Vnitřní kontrolní systém

Vnitřní kontrolní systém je souhrnem všech opatření, která organizaci slouží ke stanovení všech rizik a předcházení jim, k ochraně majetku organizace, jejímu účinnému a systematickému řízení, ke stanovení odpovědnosti za určitou práci. Obsahuje postupy pro včasné podávání informací příslušným úrovním řízení o výskytu závažných nedostatků, o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.¹⁴

Systém vnitřní kontroly lze také chápat jako systém provozních, finančních, evidenčních a dalších kontrol, které jsou vytvořeny managementem, a to za účelem vedení a řízení účetní jednotky řádným a efektivním způsobem.¹⁵

Vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy je třetím typem finanční kontroly a v zákoně o finanční kontrole je zahrnut v ustanovení § 25 až ustanovení § 31 zákona o finanční kontrole. Člení se na řídicí kontrolu (ustanovení § 26 - 27) a interní audit (ustanovení § 28 - 31) podle požadavků Evropské komise.¹⁶

Řídicí kontrola je finanční kontrola, která je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu veřejné správy (např. obce, státní příspěvková organizace nebo příspěvková organizace územního samosprávného celku) při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací do jejich finálního vypořádání a vyúčtování a rovněž následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření s veřejnými prostředky. Interní audit je druhou velmi důležitou součástí vnitřního kontrolního systému, u kterého zákon o finanční kontrole klade důraz na jeho funkční nezávislost uvnitř orgánu

¹⁴ REKTORŮK, Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kolektiv. *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2003, s. 71.

¹⁵ SCHIFFER, Vladimír. *Vnitřní kontrolní systém: významný nástroj ochrany majetku*. Praha: ASPI, a.s., 2009, s. 17.

¹⁶ § 24–31 zákona č. 320/2001 Sb., ze dne 9. srpna 2001 o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001.

veřejné správy, organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání, vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly a též prověřování správnosti vybraných operací.

Zákon o finanční kontrole ukládá povinnost aplikovat útvar interního auditu do všech orgánů veřejné správy s výjimkou obcí do 15 tisíc obyvatel, městských částí HMP a dobrovolných svazků obcí (lze nahradit přijetím jiných dostatečných opatření). Interní audit zahrnuje audity finanční, které ověřují, zda údaje vykázané ve finančních či účetních výkazech věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním. Dále audity systémů kontrolují a hodnotí systémy zajištění příjmů, vymáhání pohledávek, financování činností a zajištění správy veřejných prostředků. A v neposlední řadě audity výkonů, které zjišťují výběrovým způsobem hospodárnost, efektivnost a účelnost operací. Z působnosti zákona je vyčleněna kontrola právnických osob, kde obec plní funkci zakladatele, s výjimkou kontroly dotací, které těmto právnickým osobám poskytla ze svého rozpočtu. Předmětem veřejnosprávní kontroly jsou především prostředky poskytnuté pouze ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu územního samosprávného celku.¹⁷

Povinností každého vedoucího orgánu veřejné správy by mělo být, aby vnitřní kontrolní systém řádně udržoval a vytvářel tak podmínky pro účelný, efektivní a hospodárný výkon veřejné správy.

3.1.9 Územní samosprávné celky

Územní samospráva na našem území vznikla ve 2. polovině 19. století. V roce 1918 se vznikem ČSR byla převzata struktura územní samosprávy z Rakouska-Uherska, která se vytvářela na principu nezávislosti na orgánech státní správy. Vytvořily se tři stupně územní samosprávy: obec a město, okres a země jako vyšší úroveň územní samosprávy. V letech 1945–1948 byly obce a okresy nahrazeny místními, okresními a krajskými národními výbory, měly samostatné postavení a současně do roku 1949 existovalo zemské zřízení. V tomto roce bylo zrušeno zemské zřízení i samosprávné postavení národních výborů znárodněním jejich majetku a včleněním jejich rozpočtu do státního rozpočtu až do roku 1990. V roce 1990 došlo k obnovení samosprávy a přijetím nové ústavy a zákona o obcích. Obce se staly základním územním samosprávným celkem a v roce 1997 byl schválen ústavní zákon č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o

¹⁷ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2015, str. 258–261.

změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 347/1997“). Došlo k vytvoření 14 krajů vyšších územních samosprávných celků, s účinností k 1. 1. 2000.

Obce a kraje jsou veřejnoprávní korporací, právnickou osobou, samostatným právním a ekonomickým subjektem, územními společenstvími občanů, které mají právo na samosprávu, mohou vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Územní samosprávné celky neboli územní samospráva je významnou a neoddělitelnou složkou veřejné správy. Základní principy a systém územní samosprávy vymezuje v každém státě ústava a příslušné zákony. V České republice je to zákon obcí, zákon o krajích a zákon o hlavním městě Praze. Postavení územní samosprávy upravuje i Evropská charta místní samosprávy přijatá členskými státy Rady Evropy 15. 10. 1985 ve Štrasburku (platnost od 1. 9. 1988) a ratifikovala ji i Česká republika.¹⁸

3.1.10 Obec, kraj a hlavní město Praha

Obec je základním stupněm územní samosprávy, vybavena nezávislými kompetencemi, pravomocemi a odpovědností. Tato územní jednotka státu, která je veřejnoprávní korporací v právních vztazích, vystupuje svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů.¹⁹

Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku a její postavení, funkce a úkoly jsou vymezeny v Ústavě České republiky, podle níž jsou územní samosprávné celky (ÚSC) územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Dělí se na základní územně samosprávné celky (obce) a vyšší územně samosprávné celky (kraje). Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, mají vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu, jsou významnou a neoddělitelnou složkou veřejné správy.²⁰

V zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) je obec definována jako územní samosprávné zřízení občanů. V České

¹⁸ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 109-118.

¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

²⁰ ŠEMORA, Vítězslav. *Dozor a kontrola nad samostatnou a přenesenou působností svěřenou orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy*. Praha: Linde a.s., 2007. s. 17

republiky každá obec (ke dni 31. 12. 2018 podle ČSÚ jich bylo evidováno celkem 6258)²¹ je zařazena do správního obvodu okresu a do územního obvodu vyššího územního samosprávného celku kraje (z hlediska jejího území, nikoliv samostatné působnosti). Druhy obcí jsou obce, města, městysy, statutární města a hlavní město Praha členěné na městské části.

Obec vykonává vlastní samostatnou působnost a přenesenou působnost (výkon státní správy). Obě funkce vymezuje zákon o obcích. Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti rozlišujeme tři typy obcí: obce se základním rozsahem přenesené působnosti (I), obce s pověřeným obecním úřadem (II) a obce s rozšířenou působností (III).

Kolektivní volený orgán obce je zastupitelstvo obce, které rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce (např. vydává obecně závazné vyhlášky), kromě těch, které přísluší do rozhodovací pravomoci zastupitelstvu kraje. Zastupitelstvo obce tvoří členové, kteří byli zvoleni jako zástupci z jednotlivých politických stran v obci, případně i nezávislí kandidáti. Výkonným orgánem obce je rada obce, v samostatné působnosti je zodpovědná zastupitelstvu, v přenesené působnosti (výkon státní správy) obec rozhoduje, jen stanoví-li to zákon. Radu obce tvoří starosta (statutární orgán obce), jenž obec zastupuje navenek a je odpovědný zastupitelstvu obce, a místostarostové a další členové, ve větších městech primátor, náměstci primátora a ostatní členové. Rada obce v rámci přenesené působnosti vydává nařízení. Výkon samosprávy a výkon státní správy v přenesené působnosti provádějí zaměstnanci obecního úřadu (ve městech městský úřad a ve statutárních městech magistrát), kteří pracují na odborech a odděleních (výkonné orgány obecního úřadu). Obecní úřad řídí tajemník, na magistrátech primátor. Pokud není v obci zřízena funkce tajemníka, vykonává jeho funkci starosta. Obec zřizuje nebo zakládá právnické osoby, organizační složky obce a obecní policii. Obce jsou spravovány zastupitelstvem obce a své záležitosti vykonávají samostatně. Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce a komise jsou iniciativními a poradními orgány rady obce.

Vyšší územní samosprávné celky (VÚSC) jsou kraje, v České republice reálně vznikly 1. 1. 2001. Tato skutečnost vyvolává problémy v součinnosti orgánů veřejné správy a při

²¹ Česko v číslech - 2019: Území, sídelní struktura, 2020. In: Český statistický úřad [online] 2019. [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/92010922/3202031917_uze.pdf/c56a53a3-c52e-4401-acbc-f711d47bd7b2?v

orientaci občanů. Vedle nově přijatého územně správního členění (vyšší územně samosprávné celky, obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným obecním úřadem) doposud platí územní jednotky stanovené zákonem č. 36/1960 Sb. (okres, kraj). Některé státní instituce kopírují toto původní územní členění státu, což vytváří velmi komplikovanou a nepřehlednou správní strukturu. Postavení a struktura územní samosprávy v rámci veřejné správy jsou vymezeny v zákoně č. 347/1997 Sb. Jejich postavení, práva a povinnosti stanoví zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajích“). Charakteristickými znaky obce i kraje je území (obce, regionu), samostatná a přenesená působnost obce a kraje. Orgány kraje jsou jako u obcí zastupitelstvo kraje (vrcholný orgán kraje), rada kraje (výkonný orgán kraje), kterou tvoří hejtman, náměstci hejtmana a další členové volení z řad členů zastupitelstva kraje. Výbory a komise zastupitelstva kraje plní obdobné funkce jako výbory a komise u obcích. Krajský úřad je výkonným orgánem, který plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem kraje a vykonává přenesenou působnost. V čele krajského úřadu je ředitel, jenž je zaměstnancem kraje a v oblasti samostatné působnosti je odpovědný zastupitelstvu kraje a v přenesené působnosti hejtmanovi. Dále krajský úřad, tak jako obecní úřad, tvoří zaměstnanci úřadu. Krajský úřad se člení na sekretariát hejtmana a ředitele, odbory a oddělení.²²

Vyšším územně samosprávným celkem je i hlavní město Praha, které je zároveň městem i krajem. Nevztahuje se na něj zákon o krajích a jeho poměry a postavení městských částí upravuje zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o HMP“). V čele hlavního města Prahy stojí primátor, který zastupuje hlavní město Prahu navenek, vykonává funkci hejtmana kraje, pokud zákon nestanoví jinak a je z výkonu své funkce odpovědný Zastupitelstvu hlavního města Prahy. Zastupitelstvo hlavního města Prahy je vrcholným orgánem hlavního města Prahy, zřizuje jako své poradní orgány pro jednotlivé úseky své činnosti výbory (vždy výbor finanční, kontrolní a výbor pro výchovu a vzdělávání). Rada hlavního města Prahy je výkonným orgánem hlavního města Prahy v oblasti samostatné působnosti a je odpovědná Zastupitelstvu hlavního města Prahy.

²² PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 119-145.

Magistrát hlavního města Prahy (dále také "Magistrát") tvoří ředitel Magistrátu a další zaměstnanci hlavního města Prahy. Magistrát plní úkoly uložené Zastupitelstvem hlavního města Prahy nebo radou hlavního města Prahy. Magistrát rozhoduje v samostatné působnosti v případech stanovených zákonem o HMP nebo zvláštním zákonem a vykonává přenesenou působnost hlavního města Prahy, není-li tímto nebo zvláštním zákonem svěřena jiným orgánům hlavního města Prahy.²³

Obrázek 2: Schéma – Působnost obcí a krajů

STÁTNÍ SPRÁVA			ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA
Úroveň	Úřady	Působnost	Samospráva
Krajská	odvětvové správní úřady	speciální státní správa	ne
Krajská - VÚSC	krajské úřady	všeobecná přenesená působnost	ano
Okresní	odvětvové správní úřady	speciální státní správa	ne
Obecní	obecní a městské úřady	všeobecná přenesená působnost	ano
	ostatní obce	všeobecná přenesená působnost	ano
Hl. m. Praha	Magistrát hl. m.	všeobecná přenesená působnost	ano

Zdroj: vlastní zpracování podle PEKOVÉ, PILNÉHO, J., JETMARA, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 116

3.1.11 Druhy příspěvkových organizací

Příspěvkové organizace v České republice jsou rozděleny na dvě skupiny podle formy, jakým byly zřízeny. První typem jsou státní příspěvkové organizace a organizační složky státu, jejichž hospodaření upravuje ustanovení § 53 – ustanovení § 63 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech“). Druhým typem jsou příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí a jsou povinny dodržovat při hospodaření zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů“).

²³ Zákon č. 131/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

Diplomová práce se zaměřuje na druhou skupinu příspěvkových organizací, která je zřizována vyšším územním samosprávným celkem, a to hlavním městem Prahou. Všeobecně všechny příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí musí dodržovat při hospodaření ustanovení § 27 až ustanovení § 37 zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Podle ustanovení § 27 jsou příspěvkové organizace (dále také „PO“ nebo „účetní jednotky“) zřizovány jako právnické osoby pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Ustanovení § 27 vymezuje jejich zřizování, změny (rozdělení, sloučení, splynutí) a zrušení PO. Ke sloučení nebo splynutí PO může dojít pouze u PO téhož zřizovatele. O vzniku PO vydá jejich zřizovatel zřizovací listinu a na návrh zřizovatele se zapisují do obchodního rejstříku. PO mohou také nabývat majetek jednak pro svého zřizovatele, ale také do svého vlastnictví, pokud se jedná o majetek potřebný k činnosti, pro kterou byly zřízeny. Zřizovatel také provádí kontrolu jejich hospodaření.²⁴

Územní samosprávné celky mají povinnost kontrolovat své organizace na základě ustanovení § 15 odst. 2 tohoto zákona. U účetních jednotek, kterým je zřizovatel HMP, se kontrola hospodaření vztahuje též na ustanovení § 35 zákona o HMP, ve kterém je uvedeno, že HMP je povinno svůj majetek využívat účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly. Finanční hospodaření je upraveno v ustanovení § 28 a odst. 4, který uvádí, že PO hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností, přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, s prostředky svých fondů, s peněžními dary získaných od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí, dále hospodaří s dotací na úhradu provozních výdajů. Pokud PO má povolenou doplňkovou činnost a vytváří zisk, může tento zisk použít jen ve prospěch své hlavní činnosti, pro kterou byla zřízena. V ustanovení § 29 jsou zahrnuty peněžní fondy, které příspěvkové organizace vytváří. Další práva a povinnosti jsou vymezeny od ustanovení § 33b až do ustanovení § 37a.²⁵

²⁴ SVOBODOVÁ, J. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021, s. 14–44.

²⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

Z výše uvedeného vyplývá, že příspěvkové organizace neboli účetní jednotky jsou financovány příslušným rozpočtem nebo odvodem. Ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu územních samosprávných celků i dobrovolného svazku obcí jsou jim přidělovány finanční prostředky (příspěvky) k vyrovnání rozdílů mezi náklady a výnosy.²⁶

Závěrem lze konstatovat, že pro kvalitní fungování územní samosprávy je potřebné vymezit legislativou její pozici a činnosti, míru autonomie, pravomoci a odpovědnosti. Rovněž je nezbytné územní samosprávě poskytnout samostatnost při nakládání s majetkem, umožnit jí hospodaření podle vlastního rozpočtu a dosahování vlastních příjmů.

3.2 Školské subjekty HMP

Příspěvkové organizace, jejichž zřizovatelem jsou územní samosprávné celky, se řídí při hospodaření zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, jak už bylo zmíněno v předcházející kapitole. Příspěvkové organizace na území HMP jsou příspěvkové organizace zřizované městskou částí a příspěvkové organizace přímo zřizované HMP. Do této kategorie patří i příspěvkové organizace v oblasti školství, a to školy a školská zařízení (střední školy, vyšší odborné školy, konzervatoře, jazykové školy, základní umělecké školy, speciální mateřské, základní a střední školy, střediska praktického vyučování, domy dětí a mládeže, domovy mládeže a školní jídelny, pedagogicko-psychologické poradny, dětské domovy). Všechny tyto instituce mají právní subjektivitu a jejich postavení, práva, povinnosti, vzájemné vztahy mezi příspěvkovými organizacemi a jejich zřizovateli, hospodaření s majetkem a veřejnými prostředky stanoví zákon o HMP, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“).

V České republice je značná část školství financována z některého druhu veřejného rozpočtu (státního, krajského nebo municipálního), a to z důvodu, že školní vzdělání je považováno za veřejný statek. Základní vzdělání je každému občanovi poskytováno bezplatně. Finanční prostředky do školství jsou na základě schváleného státního rozpočtu v kapitole Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy přiděleny (kapitola 333). Dalším

²⁶ SVOBODOVÁ, J. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021, s. 13.

zdrojem pro resort školství jsou příspěvky obcí a měst na hospodářský provoz všech typů školských subjektů. Obce získávají finance jako účelovou neinvestiční (provozní) dotaci ze státního rozpočtu, rozdělovanou prostřednictvím orgánu krajského úřadu.²⁷

Dotace jsou peněžní prostředky (ustanovení § 3 písm. a) zákona o rozpočtových pravidlech) poskytované ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv a Národního fondu právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel a podléhají finančnímu vypořádání.

Dotace nejsou poskytovány pouze ze státního rozpočtu, ale mohou je poskytovat ze svého rozpočtu územní samosprávné celky, městské části HMP, dobrovolné svazky obcí (DSO) a Regionální rada regionu soudržnosti. Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou tyto peněžní prostředky poskytnuté z příslušného rozpočtu na stanovený účel. Na jiný účel je nelze poskytnout.

Příspěvky podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou příspěvky poskytované obcemi a kraji zřizovaným příspěvkovým organizacím na provoz a investice, i na sociální a jiné humanitární účely. Pokud územní samosprávný celek poskytne příspěvek na sociální či humanitární účel, lze ho poskytnout ve formě daru nebo dotace.²⁸

3.3 Financování škol a školských zařízení v ČR

V České republice jsou na úrovni územních samosprávných celků sestavovány rozpočty obce nebo kraje (územní rozpočty), ve kterých se soustřeďují příjmy (obec nebo kraj získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě), příjmy z vlastní činnosti (rozdělují se a používají na financování veřejných a smíšených statků). Územní rozpočet je tvořen, rozdělován a používán, stejně jako ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě, s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného (u daní) způsobu financování, který je charakteristický pro všechny veřejné rozpočty.²⁹

Všechny školy a školská zařízení, která jsou zřízeny kraji a obcemi, dostávají finanční prostředky (přímé výdaje) na vzdělávání. Příslušný krajský úřad nese zodpovědnost za

²⁷ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 308.

²⁸ CZUDEK KRANECOVÁ, J., CZUDEK, D., KOUCKÁ HÖFFEROVÁ, T., VUONGOVÁ, A. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2021, s. 33-34.

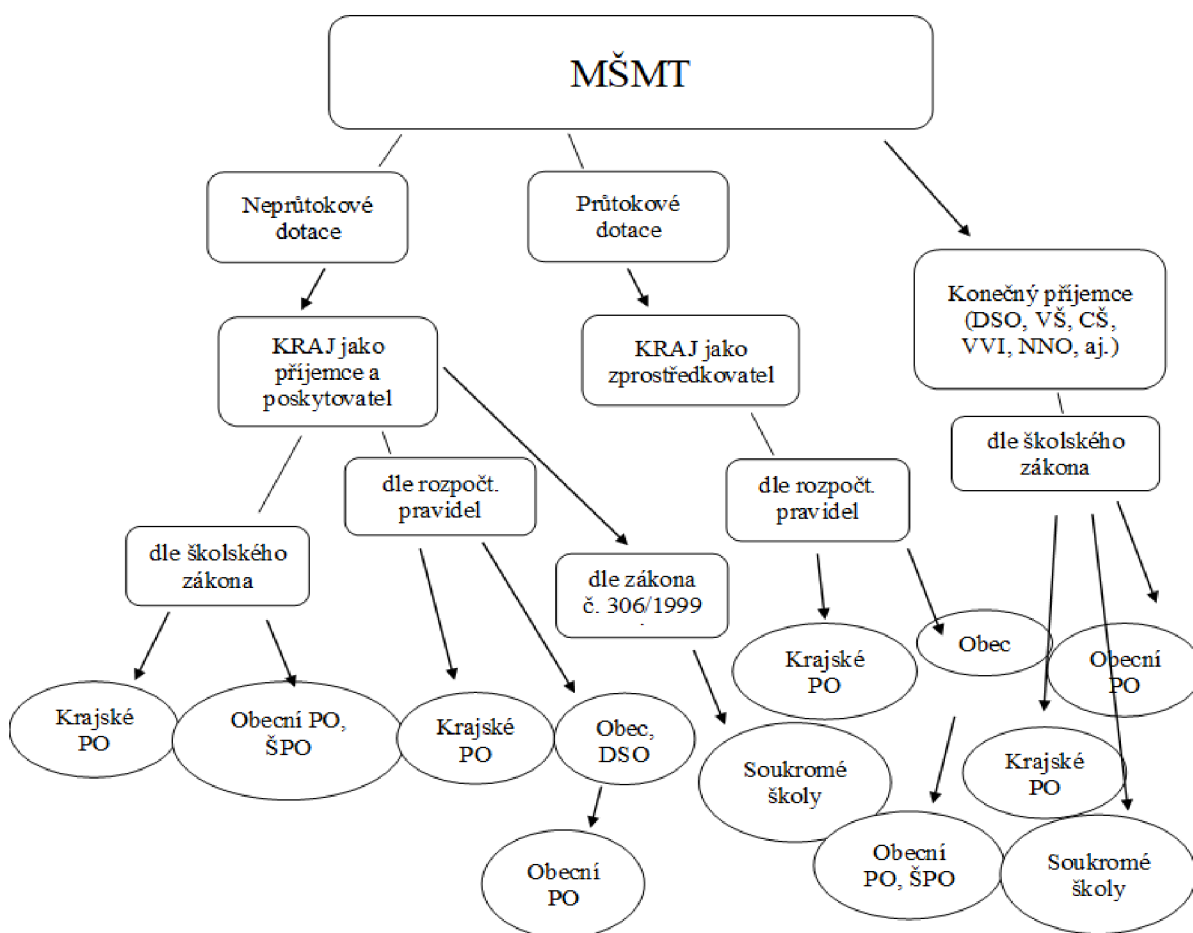
²⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2015, str. 51.

rozpis finančních prostředků ze státního rozpočtu a také přiděluje školám finanční prostředky i ze svých zdrojů.

Regionální školství je financováno ze tří zdrojů, a to ze státního rozpočtu z MŠMT (hlavní zdroj), z rozpočtu zřizovatelů škol (kraje, obce, dobrovolné svazky obcí) a z úplaty za děti, žáky, a studenty (např. soukromé a církevní školy mohou poskytovat vzdělávání za úplatu).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je nadřízeným orgánem jakékoliv školy a školského zařízení, které rozepisuje a přiděluje finanční prostředky. Níže na obrázku č. 3 je znázorněn tok finančních prostředků ve školství.

Obrázek 3: Schéma toku rozpočtových finančních prostředků ve školství

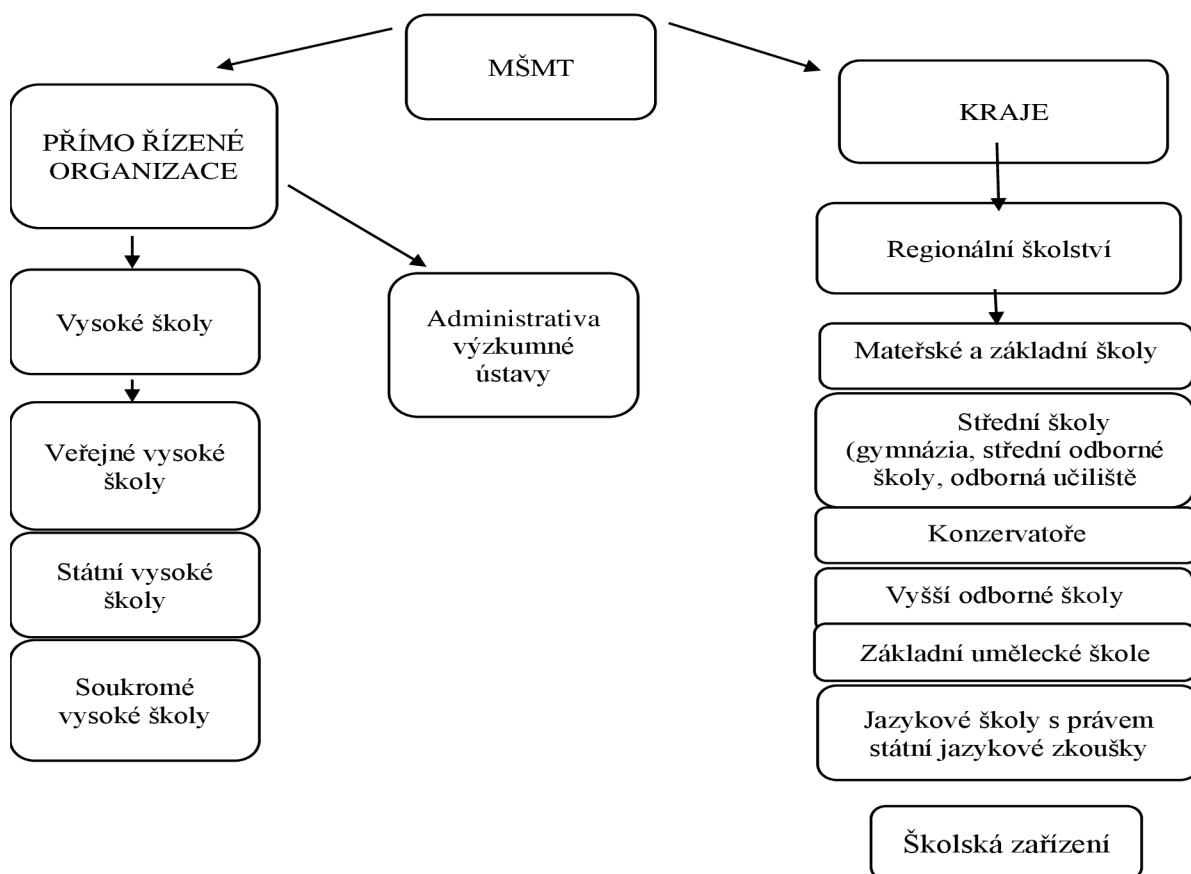
Zdroj: vlastní zpracování

Do systému hospodaření regionálního školství v regionu (v jednom kraji) vstupují i obce, odbory školství krajských úřadů, odbory magistrátů, Česká školní inspekce, školské rady, ředitelé škol a školských zařízení. O velikosti rozpočtu pro jednotlivé školské instituce rozhodoval do roku 2019 počet žáků a dětí.³⁰

Z hlediska financování se školství rozděluje:

- na přímo řízené školství – vysoké školy (veřejné, soukromé a státní);
- na regionální školství – základní, střední a vyšší odborné školy;
- ostatní přímo řízené organizace – výzkumné ústavy, Česká školní inspekce, orgány veřejné správy ve školství (odbory školství krajských úřadů, městské úřady, obecní úřady).

Obrázek 4: Schéma – Struktura školství v České republice

Zdroj: vlastní zpracování podle PEKOVÉ, PILNÉHO, J., JETMARA, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 306

³⁰ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 304-335.

Všechny školy a školská zařízení hospodaří jako příspěvkové organizace a řídí se zákony (školský zákon, zákon č. 306/1999 Sb. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, zákon o rozpočtových pravidlech a zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky.

Mezi hlavní příjmy každé školy patří:

- dotace ze státního rozpočtu od MŠMT prostřednictvím příslušného krajského úřadu;
- úroky z vlastních finančních prostředků,
- prodej materiálu a majetku;
- ostatní výnosy.

Příspěvkové organizace také odepisují investiční hmotný majetek a vytváří si tak zdroj finančních prostředků na nákup či realizaci investic.

Mezi hlavní výdaje na provoz školy patří náklady na:

- mzdy, sociální a zdravotní pojištění a přiděl do FKSP;
- energii a materiál (na provoz);
- daně a poplatky;
- služby, cestovné a ostatní náklady.

Princip rozpisu rozpočtu regionálního školství byl do roku 2019 realizován normativní metodou podle průměrných neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonu – na jednoho žáka či studenta (vzdělaného, ubytovaného, stravovaného). Podstatou normativní metody v úrovni rozpisu z MŠMT na jednotlivé odbory školství krajských úřadů bylo stanovení republikových hodnot normativů:

- počet žáků na jeden plný úvazek pedagoga;
- počet žáků na jeden plný úvazek nepedagogického zaměstnance;
- variabilní ostatní NIV na jednoho žáka – ONIV
- fixní ostatní NIV na jednu třídu.

Školy vykonávají hospodářskou činnost a její výsledky využívají mimo rozpočet ke zkvalitnění své činnosti. Finanční prostředky – dotace ze státního rozpočtu - se na školy

rozpočtovaly podle normativů (krajské normativy) - příspěvku státu na jednoho žáka či studenta vzdělávaného na příslušném druhu školy.³¹

Od roku 1. 1. 2020 nastal nový způsob financování regionálního školství, který je založen na zcela jiném principu a soustřeďuje se na oblast financování škol a školských zařízení zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí. Principy financování soukromých a církevních škol se nemění. Záměrem zákonodárce je narovnání systému rozdělování peněz, školy by měly dostat víc peněz na zkvalitnění vzdělávání, systém by měl být předvídatelný ve financování a transparentní, měla by se zjednodušit ekonomická administrativa, odstranit nerovnosti v odměňování zaměstnanců a negativní dopady snížení počtu žáků. U středních škol by se mělo vyloučit přijímání co největšího počtu žáků bez ohledu na jejich studijní předpoklady v zájmu získání nezbytného objemu finančních prostředků pro svoji činnost. Pravomoci ředitelů škol nebudou nijak omezeny.

Základní principy nového systému financování se očekávají ve větší centralizaci při financování regionálního školství územních samosprávných celků (náhrada části systému stávajících republikových a krajských normativů systémem normativů stanovených centrálně z úrovně MŠMT) a zajištění rovnosti financování. Normativ na žáka (stanovovaný krajským úřadem) je nahrazen normativem na jednoho pedagogického pracovníka, který stanoví MŠMT. Objem platových tarifů je určen podle skutečné potřeby. Ostatní složky platu jsou normativně stanovené MŠMT, přičemž normativ nenárokových složek platu ještě více zohledňuje naplněnost tříd a oddělení i inkluzi. U vyšších odborných škol a základních uměleckých škol je princip financování „na žáka“, jako byl do roku 2020, normativ stanovuje MŠMT a je pro všechny v České republice stejný. Krajské úřady mohou v odůvodněných případech objektivní potřeby dofinancovat z rezervy.³²

Ke shora uvedenému lze predikovat, že nová změna ve financování regionálního školství by měla vést k rovnoměrnějšímu rozdělení finančních prostředků v tomto resortu, k odstranění nerovnosti v odměňování zaměstnanců a k omezení negativních dopadů snížení

³¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 326-336.

³² Reforma financování regionálního školství, 2021. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2013–2021. [cit. 2021-8-6]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/faq-casto-kladene-otazky-1>.

počtu žáků. U středních škol pak nebude docházet k přijímání co největšího počtu žáků v zájmu získání nezbytného objemu finančních prostředků pro svoji činnost.

3.4 Legislativní rámec upravující finanční kontrolu u škol a školských zařízení

Všechny základní, střední školy a školská zařízení hospodařící jako příspěvkové organizace se musí řídit zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky. Následující právní předpisy jsou podstatné pro výkon veřejnosprávní kontroly u příspěvkových organizací:

- Zákon o finanční kontrole, který byl již analyzován v předcházející subkapitole č. 3.1.5., dopadá na každou organizaci, která hospodaří s veřejnými prostředky. Finanční kontrola je systém sloužící k ochraně veřejných prostředků a tvoří řídicí a kontrolní mechanismy, které jsou vzájemně propojeny. Zákon o finanční kontrole byl vybudován na mezinárodních zkušenostech shrnutých v mezinárodních normách, a to zejména na Integrovaném rámci vnitřní kontroly neboli mezinárodních standardech COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). Tyto normy definují a popisují vnitřní kontrolní systém v mezinárodním rámci interního auditu, který vydává Mezinárodní organizace interních auditorů (IIA). Dále pro nastavení výkonu veřejnosprávních kontrol nebo auditu výkonu jsou využívány mezinárodní standardy ISAAI.³³ Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions) je nezávislá mezinárodní organizace, která sdružuje nejvyšší auditní instituce. V České republice je to Nejvyšší kontrolní úřad, který vydává standardy a doporučení v oblasti auditu veřejných prostředků.³⁴

Pro úspěšné naplnění cíle zákona o finanční kontrole je stěžejní znalost dalších právních předpisů, které upravují výkon orgánů veřejné správy.

- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb. (dále jen „kontrolní řád“), který nahradil původní zákon č. 552/1991 Sb., o státní

³³ CZUDEK KRANECOVÁ, J., CZUDEK, D., KOUCKÁ HÖFFEROVÁ, T., VUONGOVÁ, A. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2021, s. 42-43.

³⁴ Tamtéž, s. 61.

kontrole.³⁵ Kontrolní řád upravuje procesní postup při výkonu kontroly v rámci veřejné správy orgány státní správy a územní samosprávy, úkony předcházející kontrole, zavádí právní úpravu zahájení a ukončení kontroly, také podrobněji popisuje oprávnění a povinnosti kontrolních orgánů. V ustanovení § 12 „Protokol o kontrole“ musí kontrolní orgán kontrolované osobě protokol doručit a není vyžadováno seznámení se s ním.

- Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon o finanční kontrole. Prováděcí vyhláška specifikuje bližší podrobnosti o kontrolních metodách, kontrolních postupech, struktuře a rozsahu zpráv o výsledcích finančních kontrol, postupu a termínech jejich předkládání. Zpráva o výsledcích finančních kontrol se vyhotovuje za období jednoho roku, skládá se ze souhrnného zhodnocení výsledků finančních kontrol, přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly, přehledu o kontrolních zjištěních předaných k dalšímu řízení, tabulek údajů o výsledcích finančních kontrol a o stavu vybraných ukazatelů.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, který je důležitý pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě. Třetí část obsahuje základní pravidla kontrolní činnosti neboli kontrolního řádu, který se řídí vzájemnými vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanými osobami, stanovuje práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob, náležitosti protokolu o kontrolním zjištění, řízení o námitkách kontrolovaných osob a pořádkovou pokutu.
- Zákon o rozpočtových pravidlech rovněž upravující finanční hospodaření státu, jeho organizačních složek, zařízení státu a příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu. Zákon se vztahuje i na příspěvkové organizace zřízené obcí; ty získávají příspěvky na svůj provoz nejen od zřizovatele, ale mohou být též příjemci dotací ze státního rozpočtu nebo ze zahraničí. V ustanovení § 39 zákona zajišťuje Ministerstvo financí, finanční úřady, správci kapitol a kraje kontrolu hospodaření s prostředky státního rozpočtu, prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, jinými peněžními prostředky státu, prostředky Národního fondu a prostředky poskytnutými z Národního fondu. Správce kapitoly permanentně sleduje a

³⁵ CZUDEK KRANECOVÁ, J., CZUDEK, D., KOUCKÁ HÖFFEROVÁ, T., VUONGO VÁ, A. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2021, s. 7.

vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů ve své kapitole a přispívá k tomu, aby vynakládání výdajů bylo co nejhospodárnější, nejefektivnější a nejúčelnější.³⁶

- Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, která upravují tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravují též zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Podle ustanovení § 27 jsou příspěvkové organizace zřizovány jako právnické osoby pro takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové. O vzniku příspěvkové organizace vydá její zřizovatel zřizovací listinu. Příspěvkové organizace mohou nabývat majetek pro svého zřizovatele i do svého vlastnictví, pokud se jedná o majetek potřebný k činnosti, pro kterou byly zřízeny. Finanční hospodaření je upraveno v ustanovení § 28. Obsahem ustanovení § 29 jsou peněžní fondy, které příspěvkové organizace vytváří. Další práva a povinnosti jsou obsaženy v ustanovení § 33b až 37a. Územním samosprávným celkům je také stanovena povinnost kontrolovat své organizace, a to v ustanovení § 15 odst. 2 a v ustanovení § 27 odst. 11.³⁷
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“). Předmětem veřejnosprávní finanční kontroly příspěvkových organizací je kontrola hospodaření s veřejnými prostředky. Rozsah, způsob vedení a požadavky na průkaznost účetnictví jsou obsaženy v zákoně o účetnictví, který se vztahuje na všechny typy účetních jednotek. Vedení účetnictví je stanoveno výhradně tímto zákonem, který vymezuje jak povinnosti, tak práva účetních jednotek. V ustanovení § 8 tohoto zákona je účetním jednotkám stanovena povinnost vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.³⁸
- Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, ve znění pozdějších předpisů, se vztahuje na některé vybrané účetní jednotky (státní

³⁶ Zákon č. 218/2000 Sb., ze dne ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

³⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

³⁸ SVOBODOVÁ, J. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021, s. 52-62.

příspěvkové organizace a příspěvkové organizace, jejímž zřizovatelem jsou územní samosprávné celky nebo dobrovolné svazky obcí). Vyhláška stanoví zejména rozsah a způsob sestavování účetní závěrky, uspořádání, označování a obsahové vymezení položek jednotlivých částí účetní závěrky a účetní metody.³⁹

- České účetní standardy (dále též „ČÚS“). Ministerstvo financí České republiky vydává pro dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a pro zabezpečení vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek ČÚS, které vymezují bližší popis účetních metod a postupů účtování. Pro vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky č. 410/2009 Sb., platí účetní standardy č. 701-710 a postupují podle standardů vždy.⁴⁰
- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zadávání veřejných zakázkách“). Upravuje problematiku zadávání veřejných zakázek, postupy při zadávání veřejných zakázek, průběh soutěže, dohled nad dodržováním tohoto zákona, podmínky vedení a funkce seznamu kvalifikovaných dodavatelů a systému certifikovaných dodavatelů. Jeho cílem je především zajištění účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti při nakládání s veřejnými prostředky. Veřejná zakázka je zakázka realizovaná prostřednictvím smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací na základě písemné smlouvy. Podle předmětu se veřejné zakázky dělí na dodávky, veřejné zakázky na služby a veřejné zakázky na stavební práce. Podle výše jejich předpokládané hodnoty se dělí na veřejné zakázky nadlimitní, podlimitní a malého rozsahu. Zvolení nejvhodnější nabídky by mělo zajistit zadávací řízení, kterým se vybírá dodavatel veřejné zakázky. Zadávací řízení se provádí pouze postupem uvedeným v zákoně. Jeho jednotlivé fáze jsou: zveřejnění zadání, odevzdání obálek, otevření obálek, posouzení nabídek a zveřejnění výsledků. Druhy zadávacích řízení jsou: zjednodušené podlimitní řízení, otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem, řízení o inovačním partnerství, koncesní řízení a řízení pro zadávání veřejné

³⁹ SVOBODOVÁ, J. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021. s. 139-307.

⁴⁰ Tamtéž, s. 52-62.

zakázky ve zjednodušeném režimu. Zadavatelé jsou povinni dodržovat u všech zakázek transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace.⁴¹

Školské příspěvkové organizace v působnosti HMP se řídí *Pravidly pro zadávání veřejných zakázek škol a školských zařízení – příspěvkových organizací zřízených hlavním městem Prahou*, schválenými usnesením Rady HMP č. 2865 ze dne 21. 11. 2017.⁴²

- Školský zákon upravuje vzdělávání v mateřských, základních, středních školách (gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště), konzervatořích, vyšších odborných školách, základních uměleckých školách a jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky. Stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanovuje působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství. Školský zákon mj. upravuje financování škol ze státního rozpočtu. V ustanovení § 174 odst. 2e se uvádí, že Česká školní inspekce v rámci své inspekční činnosti vykonává veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků přidělených školám a školským zařízením ze státního rozpočtu.⁴³
- Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje mj. pro vybrané účetní jednotky požadavky na organizační zajištění a způsob provedení inventarizace majetku a závazků.⁴⁴
- Vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek (tzv. schvalovací vyhláška), ve znění pozdějších předpisů. Stanovuje požadavky na organizaci schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek a způsob poskytování součinnosti osob zúčastněných na tomto schvalování.⁴⁵
- Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a

⁴¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2008, s. 676-677.

⁴² Pravidla pro zadávání veřejných zakázek škol a školských zařízení – příspěvkových organizací zřízených hlavním městem Prahou. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 2865 ze dne 21. 11. 2017.

⁴³ Zákon č. 561/2004 Sb., ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004.

⁴⁴ SVOBODOVÁ, J. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021, s. 317-323.

⁴⁵ Tamtéž, s. 326-331.

o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), ve znění pozdějších předpisů, stanoví pravidla pro formát, strukturu, přenos a zabezpečení účetních záznamů v technické formě.⁴⁶

- Zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení § 2 odst. 3 je zakotvena zásada přiměřenosti, kdy i kontrolní orgán má šetřit práva nabytá v dobré víře a zasahuje do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem v nezbytném rozsahu. Kontrola musí být vždy prováděna pouze v rozsahu nezbytném ke splnění účelu kontroly.⁴⁷
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Zejména v ustanovení § 11 zákoníku práce je vedoucím zaměstnancem ten, který na jednotlivých stupních řízení zaměstnavatele ukládá, řídí, organizuje a kontroluje podřízené zaměstnance.⁴⁸
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků, ve znění pozdějších předpisů. Přijetím tohoto zákona byla celkově upravena kontrola hospodaření obcí ze strany krajských úřadů a auditorských společností.⁴⁹
- Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.
- Centrální harmonizační jednotky (CHJ) – Ministerstvo financí České republiky, které je zodpovědné za metodické řízení a koordinaci finanční kontroly ve veřejné správě, vydává metodické pokyny a další metodické dokumenty (CHJ), které výše uvedené zákony ještě doplňují.⁵⁰
- Centrální systém účetních informací státu (CSÚIS) je určen ke shromažďování účetních záznamů od vybraných účetních jednotek, který je využíván v rámci monitorovacích, kontrolních a zjišťovacích činností orgánů veřejné správy.

⁴⁶ SVOBODOVÁ, J. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021, s. 308.

⁴⁷ CZUDEK KRANECOVÁ, J., CZUDEK, D., KOUCKÁ HÖFFEROVÁ, T., VUONGO VÁ, A. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2021, s. 123.

⁴⁸ Tamtéž, s. 204.

⁴⁹ Tamtéž, s. 110.

⁵⁰ Centrální harmonizační jednotka. In: Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 2021-8-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura/sekce-04/odbor-47>.

Příspěvkové organizace jsou povinny předávat účetní záznamy pro potřeby státu. Pro zvýšení transparentnosti veřejných rozpočtů pro veřejnost slouží publikační portál dat z Integrovaného informačního systému Státní pokladny, kde jsou využívána data z CSÚIS a podrobné informace o hospodaření na všech úrovních státní správy i samosprávy.⁵¹

- Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o registr smluv“). Od 1. 7. 2016 mají všechny státní a veřejnoprávní instituce, územně samosprávné celky, státní podniky, právnické osoby a další organizace povinnost zveřejňovat nově uzavírané smlouvy s plněním nad 50 tis. Kč bez DPH v registru smluv. Právním podkladem se stal tento zákon, který má za cíl zvýšit transparentnost nakládání s veřejnými prostředky a nastavit jasná pravidla pro uveřejňování smluv uzavřených státem a dalšími veřejnými subjekty.
- Obecně závazná vyhláška HMP č. 55/2000 Sb. je podstatná pro veřejnosprávní finanční kontrolu vykonávanou u školských subjektů HMP, kterou vydává Statut hl. m. Prahy, ve znění pozdějších předpisů (dále také „Statut HMP“) a již zmiňovaný zákon o HMP. Pokud je finanční podpora přijata ze strukturálních fondů Evropské unie, řídí se finanční kontrola ustanoveními a metodikami příslušných ministerstev a příručkami pro žadatele a pro příjemce jednotlivých operačních programů. Evropská legislativa je nadřazena českému právnímu systému, který ji musí akceptovat. Pro kontrolu čerpání finančních prostředků z Evropské unie jsou důležitá tato nařízení:
- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 a nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. 7. 2006 o Evropském rybářském fondu. Z pohledu veřejnosprávní kontroly čerpání prostředků Evropské unie je toto nařízení významným dokumentem, poněvadž mj. obsahuje zásady řídicích a kontrolních systémů, za které zodpovídá konkrétní členský stát.⁵²

⁵¹ Centrální systém účetních informací státu (CSÚIS): In: Ministerstvo financí Česká republika. Státní pokladna [online]. Aktualizováno 2. 1. 2013. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/zakladni-popis>.

⁵² CZUDEK KRANECOVÁ, J., CZUDEK, D., KOUCKÁ HÖFFEROVÁ, T., VUONGOVA, A. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2021, s. 27.

- Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006. Tento dokument stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj. Nařízení upřesňuje nebo provádí některá ustanovení nařízení č. 1083/2006. Článek 13 je významný z hlediska kontroly, který uvádí, že ověřování vykonávané řídicím orgánem se vztahuje na správní, technické, finanční a hmotné aspekty operace. Ověřování zajistí, že vykázané výdaje jsou skutečné, produkty nebo služby byly poskytnuty v souladu s rozhodnutím o schválení, žádosti o úhradu jsou správné a v souladu s předpisy.⁵³
- Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády o platových poměrech“) a nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“).

Závěrem této subkapitoly lze konstatovat, že právní předpisy jsou nepostradatelné pro výkon kontroly hospodaření s veřejnými prostředky. Patříčná legislativa je nezbytná pro kontrolu veřejných financí opírající se o jednotný kontrolní systém, který je povinen zajišťovat každý orgán veřejné správy a zároveň je zodpovědný za organizování, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly v oblasti veřejnosprávních finančních kontrol, v oblasti finančních kontrol podle mezinárodních smluv a v oblasti vnitřního kontrolního systému zahrnujícího systém řídicích kontrol a případně i interní audit, pokud byla tato funkce v orgánech veřejné správy zavedena.

Finanční kontrola, která tvoří součást systému finančního řízení, zabezpečuje hospodaření s veřejnými prostředky a prověřuje zajištění ochrany veřejných prostředků, jestli je s nimi nakládáno hospodárně, účelně, efektivně (tzv. princip 3E) a zda nejsou porušovány právní

⁵³ Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, o 1083/2006 o obecných ustanoveních se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropský sociální fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropský parlament a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro rozvoj regionálního. L 371, 27. 12. 2006): In: Oficiální internetové stránky Evropské unie [online]. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8c7b28c2-c496-4cad-aec0-f6ffb56b10c8/lan>.

předpisy. Zákon o finanční kontrole je zásadní pro výkon veřejnosprávní kontroly, byl vytvořen jako součást naplnění podmínek pro vstup do Evropské unie a slouží k ochraně veřejných prostředků a je významným nástrojem pro vytvoření funkčního kontrolního systému ve veřejné správě.

Při výkonu veřejnosprávní finanční kontroly se aplikují ještě další zákony, které zde nejsou uvedeny, avšak na výkon finanční kontroly přímo odkazují nebo ji doplňují.

4. Praktická část

Praktická část diplomové práce se věnuje analýze prováděných průběžných, následných veřejnosprávních finančních kontrol a kontrol plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních kontrolách u škol a školských zařízení, které jsou zřizovány HMP. Následující kapitola se zabývá realizovanými průběžnými veřejnosprávními finančními kontrolami, které vykonává odbor školství, mládeže a sportu MHMP, dále následnými veřejnosprávními finančními kontrolami a kontrolami plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních kontrolách. Tyto všechny kontroly vykonává odbor kontrolních činností Magistrátu hlavního města Prahy (dále také „OKC MHMP“).

4.1 Veřejnosprávní finanční kontrola školských subjektů HMP

HMP se člení na 22 správních obvodů a 57 městských částí, které jsou autonomní a s vlastními volenými orgány. V rámci HMP působí 250 příspěvkových organizací zřízených HMP, 504 příspěvkových organizací zřízených MČ HMP, přičemž všichni vedoucí těchto orgánů veřejné správy nesou odpovědnost za organizování, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly ve všech jejích oblastech, tzn. v oblasti veřejnosprávních finančních kontrol, v oblasti finančních kontrol podle mezinárodních smluv a v oblasti vnitřního kontrolního systému zahrnujícího systém řídicích kontrol a případně i interní audit, pokud byla tato funkce v orgánech veřejné správy zavedena. Z pohledu školství jsou tyto jednotky zřizovateli veřejných mateřských a základních škol a HMP z pozice kraje je zřizovatelem veřejných středních škol, vyšších odborných škol, konzervatoří a dalších školských subjektů.

V současné době HMP zřizuje 189 školských subjektů, které jsou příspěvkovými organizacemi s právní subjektivitou.⁵⁴ Z toho 37 gymnázií (čtyřleté, šestileté a osmileté), 59 středních odborných škol a vyšších odborných škol, 26 základních uměleckých škol, 13 domů dětí a mládeže, 3 domovy mládeže (součástí domovů jsou školní jídelny), 1

⁵⁴ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2020–2024 byl schválen usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 16/59 ze dne 16. 4. 2020.

samostatnou školní jídelnu, 4 konzervatoře, 37 speciálních škol (mateřské, základní a střední), 2 dětské domovy a 7 pedagogicko-psychologických poraden.⁵⁵

HMP na základě ustanovení § 22 zákona o finanční kontrole zpracovává roční zprávy o výsledcích finančních kontrol městských částí HMP a předkládá roční zprávy o výsledcích finančních kontrol v HMP Ministerstvu financí. HMP zajišťuje veřejnosprávní finanční kontroly podle nařízení ředitele MHMP č. 9/2008 vydaném dne 15. října 2008, ve znění nařízení ředitele Magistrátu hlavního města Prahy č. 23/2010 (s účinností od 1. 10. 2010). Předběžné a průběžné veřejnosprávní finanční kontroly spadají do působnosti odborů MHMP, věcně příslušných pro danou problematiku, a odborů, které na základě vnitřních organizačních předpisů MHMP usměrňují po odborné stránce činnost příspěvkových organizací zřízených HMP nebo odborů a zvláštních organizačních jednotek HMP, jejichž prostřednictvím jsou poskytovány veřejné finanční podpory.

Výkon veřejnosprávní kontroly u škol a školských zařízení HMP provádí primárně OKC MHMP. Výkon průběžné veřejnosprávní kontroly je svěřen odboru školství, mládeže a sportu MHMP (dále také „odbor SML MHMP“).

Předmětem kontrol je zjištění skutečného stavu hospodaření s veřejnými prostředky a přezkum finančních a majetkových operací podle ustanovení § 11 zákona o finanční kontrole.

OKC MHMP své kontroly uskutečňují podle zákona o HMP, zákona o finanční kontrole, zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o přezkoumávání hospodaření“), a zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

⁵⁵ Interní seznam škol a školských zařízení HMP odboru školství, mládeže a sportu Magistrátu hlavního města Prahy pro školní rok 2020/2021.

4.2 Působnost OKC MHMP v podmínkách HMP

OKC MHMP je zřízen pro provádění přezkoumávání hospodaření městských částí HMP a provádění následných veřejnosprávních finančních kontrol v městských částech HMP, organizačních složkách a příspěvkových organizacích zřízených HMP. Dále realizuje následné veřejnosprávní finanční kontroly u příjemců veřejných finančních podpor poskytovaných z rozpočtu HMP subjektům i mimo orgány HMP a pro kontrolu čerpání finančních prostředků Evropské unie v Jednotném programovém dokumentu pro Cíl 2 a v Jednotném programovém dokumentu pro Cíl 3, která je prováděna podle jiných právních předpisů pro provádění mimořádných následných finančních kontrol včetně kontrol dodržování právních předpisů souvisejících se zadáváním a realizací veřejných zakázek, a to v orgánech HMP, v městských částech HMP, v příspěvkových organizacích zřízených HMP a v objektech, kterým byly poskytnuty finanční prostředky z rozpočtu hlavního města Prahy.

Rovněž OKC MHMP provádí mimořádné kontrolní akce zaměřené na dodržování zákonnosti a uplatňování zásad hospodárnosti a efektivnosti při hospodaření s majetkem HMP a kontrolní akce podle požadavků orgánů HMP a orgánů činných v trestním řízení, pro metodické usměrňování jednotné aplikace zákona o finanční kontrole v Magistrátu, městských částech HMP a příspěvkových organizacích zřízených HMP a pro provádění kontroly plnění vybraných usnesení Zastupitelstva a Rady.

OKC MHMP ve věcech přenesené působnosti provádí přezkoumávání hospodaření městských částí HMP a zajišťuje zpracování ročních zpráv o výsledcích finančních kontrol za všechny orgány HMP a městských částí HMP. Uskutečňuje, organizuje, koordinuje a metodicky reguluje kontrolní činnosti odborů Magistrátu při výkonu přenesené působnosti svěřené orgánům městských částí HMP podle zákona o HMP.⁵⁶

⁵⁶ Organizační řád Magistrátu hlavního města Prahy. Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 1157 ze dne 8. 6. 2020, ve znění usnesení Rady HMP č. 1247 ze dne 15. 6. 2020, ve znění usnesení Rady HMP č. 2559 ze dne 23. 11. 2020, ve znění usnesení Rady HMP č. 2984 ze dne 21. 12. 2020, ve znění usnesení Rady HMP č. 302 ze dne 22. 2. 2021.

4.3 Plán kontrol a zprávy o výsledcích kontrolních činnosti OKC MHMP

OKC MHMP vypracovává každým rokem „Plán kontrol, přezkoumávání hospodaření a dalších činností odboru kontrolních činností MHMP“ (dále jen „Plán“), který je Radě HMP předkládán ke schválení ve smyslu ustanovení bodu 4 části IV nařízení ředitele MHMP č. 9/2008 k zajištění veřejnosprávní finanční kontroly v HMP a k plánu kontrolních činností OKC MHMP v rámci HMP. Vychází z doporučení, návrhů a požadavků orgánů HMP, odborů MHMP a z vlastních zkušeností OKC MHMP. Při vytváření Plánu jsou zohledněny stanovené zásady periodicity uskutečňování jednotlivých kontrolních akcí u příslušných subjektů kontrol (u příspěvkových organizací zřízených HMP jednou za 3 roky, které jsou velkého rozsahu – charakterem činnosti, počtem zaměstnanců, objemem příspěvku od zřizovatele apod., a ostatní příspěvkové organizace jednou za 5 let).⁵⁷

OKC MHMP také předkládá Radě HMP každoročně v termínech do 31. 1. a 31. 7. návrh Zprávy o výsledcích kontrolních činností (dále také „Zpráva“) na základě usnesení Rady HMP (pro rok 2020 usnesení Rady HMP č. 33 ze dne 9. 1. 2020) o výsledcích všech kontrolních akcí provedených zaměstnanci odboru kontrolních činností MHMP, které byly ukončeny v průběhu roku. Současně jsou zde obsaženy poznatky z oblasti vyřizování stížností a petic adresovaných MHMP a dalším orgánům HMP a plnění úkolů na dalších úsecích činnosti v rámci kompetence OKC MHMP.⁵⁸

OKC MHMP rovněž sestavuje Plán následných veřejnosprávních finančních kontrol příspěvkových organizací zřízených hl. m. Prahou (dále také „Plán následných kontrol“) a Plán kontrol plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách v příspěvkových organizacích zřízených hl. m. Prahou (dále také „Plán kontrol plnění opatření“).

Předběžné a průběžné veřejnosprávní finanční kontroly provádějí jednotlivé odbory MHMP. U příspěvkových organizací zřízených HMP je předběžná veřejnosprávní kontrola převážně realizována formou interních směrnic.

⁵⁷ Plán kontrol, přezkoumávání hospodaření a dalších činností odboru kontrolních činností MHMP na rok 2021. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 111. ze dne 18. 1. 2021.

⁵⁸ Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2020. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 519 ze dne 15. 3. 2021.

Následné veřejnosprávní kontroly a kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách provádí OKC MHMP. Rovněž výkon tematických kontrol evidence majetku a provedení inventarizace majetku svěřeného organizacím zřizovací listinou a kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při tematických kontrolách jsou v gesci OKC MHMP.

4.3.1 Průběžné veřejnosprávní finanční kontroly školských subjektů v působnosti HMP

U příspěvkových organizací v působnosti HMP jsou průběžné veřejnosprávní finanční kontroly zajišťovány zaměstnanci HMP (zařazení do magistrátu jednotlivými odbory MHMP).⁵⁹

U škol a školských zařízení HMP je pověřen tímto výkonem odbor SML MHMP. Průběžné veřejnosprávní kontroly jsou realizovány každoročně přibližně u 40 škol a školských zařízení HMP v rozsahu 1 až 2 dnů, a to 1x za 3 až 5 let. Tyto kontroly jsou realizovány na základě ustanovení § 27 odst. 9 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, podle ustanovení § 9 odst. 1 a § 11 odst. 3 zákona o finanční kontrole a podle Nařízení ředitele MHMP č. 9/2008 dne 22. 6. 2015. Každá kontrola je zahájena předáním pověření kontrolované organizaci. Kontrolní zjištění jsou uvedena v protokolu vycházejícího z podkladů předložených kontrolujícímu orgánu a lze proti nim podat námitky ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení protokolu.

Protokol je neveřejný a vyhotovuje se ve 4 výtiscích, z nichž jeden výtisk je určený kontrolované organizaci, druhý výtisk je uložen v oddělení kontroly, stížností a organizačním odboru SML MHMP, třetí výtisk je určen pro ředitelku odboru SML MHMP a poslední výtisk je určený pro oddělení regionálního školství odboru SML MHMP.

Nejčastější nedostatky v rámci průběžných veřejnosprávních finančních kontrol u škol a školských zařízení HMP za období roku 2019 a roku 2020 se týkaly porušení:

- zákona o účetnictví;
- registru smluv;
- nařízení vlády o platových poměrech;

⁵⁹ Zpráva o výsledcích finančních kontrol v hlavním městě Praze za rok 2018. Usnesení Rady HMP č. číslo 532 ze dne 25. 3. 2019.

- vyhlášky o FKSP;
- Zákoníku práce.

Nejčastější zjištěné nedostatky v kontrolovaných školských příspěvkových organizacích byly následující:

- Interní předpisy některých organizací nebyly zpracovány v souladu s platnou legislativou;
- Seznamy smluv nebyly úplné a vypovídající (centrální seznam odboru SML MHMP);
- Příplatky za vedení u zaměstnanců neodpovídaly % rozpětí platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě (porušení zákoníku práce);
- Dohody konané mimo pracovní poměr – nedoložené výkazy odpracovaných hodin (porušení zákoníku práce);
- Některé smlouvy, dodatky a objednávky s hodnotou plnění vyšší než 50 tis. Kč bez DPH nebyly uvedeny v Registru smluv (porušení zákona o registru smluv);
- Obsahové vymezení položek výnosů v oblasti doplňkové činnosti nebylo dodrženo (porušení vyhlášky č. 410/2009 Sb.);
- Členění směrné účtové osnovy, které je závazné, nebylo respektováno (porušení vyhlášky č. 410/2009 Sb.);
- Neaktuální smlouva v doplňkové činnosti (nebylo předloženo prodloužení nebo obnovení nájemní smlouvy na byt na dobu určitou jednoho roku, přestože nájemní byt byl nadále užíván i po platnosti smlouvy);
- Nejednoznačné nastavení zásad hospodaření FKSP a jejich neúplná shoda s rozpočtem fondu (výše příspěvku na rekreaci byla zahrnuta v rozpočtu, nikoliv však v zásadách FKSP), proplacení daru k výročí bez oprávněného důvodu v měsíci, kdy k jubileu ještě nedošlo, neuvedení výše příspěvku v Kč v zásadách FKSP (porušení vyhlášky o FKSP).

4.3.2 Následné veřejnosprávní finanční kontroly školských subjektů v působnosti HMP v roce 2019

OKC MHPM provádí každým rokem následné veřejnosprávní kontroly příspěvkových organizací zřízených HMP u škol a školských zařízení podle Plánu.

V roce 2019 bylo provedeno OKC MHMP celkem 24 následných veřejnosprávních finančních kontrol u školských příspěvkových organizací HMP. Kontrolované účetní období bylo stanoveno za rok 2018. Následná veřejnosprávní finanční kontrola je zahájena předáním pověření kontrolované organizaci a vykonává ji čtyřčlenná až pětičlenná kontrolní skupina v rozsahu 30 dnů. Proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu lze podat námitky kontrolnímu orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení protokolu.

Níže v tabulce č. 1 a. č. 2 jsou uvedena jednotlivá porušení právních předpisů, která byla zjištěna při následných veřejnosprávních finančních kontrolách v těchto vybraných organizacích zařízení v 1. pololetí a 2. pololetí roku 2019.

Tabulka 1: Přehled porušení právních předpisů u 11 školských subjektů v 1. pololetí roku 2019

	Název školy/šk. zařízení	Zákon o účetnictví	Zákon o finanční kontrole	Vyhláška o inventarizaci	Vyhláška o FKSP	Nařízení vlády o plat. poměr.	Zákoník práce	Zákon o rozpoč. pravidlech územ. rozp.	Zákon o registru smluv	Ostatní porušení ustanovení právních předpisů
1.	Fakultní základní umělecká škola Hudební a taneční fakulty AMU v Praze, K Brance 72, Praha 5 – Stodůlky	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení nařízení	x	x	x	x
2.	Gymnázium Jaroslava Heyrovského, Praha 5, Mezi Školami 2475	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	x	x	x
3.	Hotelová škola, Praha 10, Vršovická 43	Nedodržení zákona	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Nedodržení zákona o veřejných zakázkách
4.	Mateřská škola a Základní škola, Praha 9, Bártlova 83	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Nižší účinnost vnitřního kontrolního systému
5.	Střední škola obchodní, Belgická 250/29, Praha 2	Nedodržení prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví	x	x	x	x	x	x	x	x
6.	Střední zdravotnická škola, Ruská 91/2200	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	x	x	x
7.	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola dopravní, Praha 1, Masná 18	Nedodržení zákona	x	x	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	x	x	x
8.	Základní škola a střední škola waldorfská, Křejského 1501, Praha 4	Nedodržení zákona	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	x
9.	Základní škola logopedická a Mateřská škola logopedická, Praha 10, Moskevská 29	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	x	x	x
10.	Základní umělecká škola, Praha 8, Taussigova 1150	Nedodržení zákona	x	x	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	x	x	x
11.	Základní škola při Psychiatrické nemocnici Bohnice, Praha 8, Ústavní 91	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	x

Zdroj: vlastní zpracování podle Zprávy o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných OKC MHMP za 1. pololetí roku 2019⁶⁰

⁶⁰ Vysvětlivky k tabulce č. 1: x – v organizaci nedošlo k porušení zákona o účetnictví, zákona o finanční kontrole, vyhlášky o inventarizaci, vyhlášky FKSP, nařízení vlády o platových poměrech, zákoníku práce, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona o registru smluv, ostatní porušení ustanovení právních předpisů.

Tabulka 2: Přehled porušení právních předpisů u 13 školských subjektů ve 2. pololetí roku 2019

	Název školy/šk. zařízení	Zákon o účetnictví	Zákon o finanční kontrole	Vyhláška o inventarizaci	Vyhláška o FKSP	Nařízení vlády o plat. poměr.	Zákoník práce	Zákon o rozpoč. pravidlech územ. rozp.	Zákon o registru smluv	Ostatní porušení ustanovení právních předpisů
1.	Gymnázium Jana Keplera, Praha 6, Parléřova 2	Nedodržení zákona	x	Nesoulad s vyhláškou	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	x
2.	Gymnázium, Praha 9, Litoměřická 726	Nedodržení zákona	Nedodržení zákona	x	Nedodržení vyhlášky	x		Nedodržení zákona	x	x
3.	Mateřská škola speciální, Praha 8, Štíbrova 1691	x	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	VKS nebyl plně funkční, nedodržení nařízení vlády č. 495/2001, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky osobních ochranných PP, nedodržení Směrnice k odpisování dlouhodob. Hmot. a nehmot. majetku
4.	PPP pro Prahu 11 a 12, Kupeckého 576, Praha 4	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	x	x	x
5.	Střední průmyslová škola elektrotechnická, Praha 2, Ječná 30	x	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	VKS nebyl v oblasti pohledávek a v oblasti inventarizace majetku a závazků plně funkční
6.	Střední průmyslová škola stavební Josefa Gočára, Praha 4, Družstevní ochoz 3	Nedodržení zákona a prováděcí vyhlášky	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	Nedodržení zákona o DPH, zákona o daních z příjmů
7.	Střední škola elektrotechniky a strojírenství, Jesenická 1, Praha 10	Nedodržení zákona	x	x	Nedodržení vyhlášky	x	x	Nedodržení zákona	x	Nedodržení zákona o DPH, zák. č. 373/2011 Sb. o spec. zdravotních službách
8.	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola elektrotechnická Františka Křížáka, Praha 1, Na Příkopě 16	Nedodržení prováděcí vyhlášky	x	x	x	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	x	x	Nedodržení zřizovací listiny
9.	Vyšší odborná škola pedagogická a sociální, Střední odborná škola pedagogická a Gymnázium, Praha 6, Evropská 33	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	Nedodržení zákona	x	VKS nebyl plně funkční
10.	Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební, Praha 1, Dušní 17	Nedodržení zákona	x	x	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	x	x	VKS nebyl plně funkční, nedodržení zákona o daních z příjmů
11.	Základní škola a Střední škola, Praha 4, Kupeckého 576	Nedodržení zákona	x	Nesoulad s vyhláškou	x	x	x	Nedodržení zákona	x	Níže účinnost VKS
12.	Základní škola, Praha 4, Ružinovská 2017	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	x	x	x
13.	Základní umělecká škola Adolfa Voborského, Praha 4, Botevova 3114	Nedodržení zákona a prováděcích předpisů	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Nedodržení zákona o zadávání veřejných zakázek, nedodržení usnesení Rady HMP č. 3053 ze dne 4.12.2018 (odpisový plán byl překročen)

Zdroj: vlastní zpracování podle Zprávy o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných OKC MHMP za rok 2019.⁶¹

⁶¹ Vysvětlivky k tabulce č. 2: x – v organizaci nedošlo k porušení zákona o účetnictví, zákona o finanční kontrole, vyhlášky o inventarizaci, vyhlášky FKSP, nařízení vlády o platových poměrech, zákoníku práce, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona o registru smluv, ostatní porušení ustanovení právních předpisů.

4.3.3 Následné veřejnosprávní finanční kontroly školských subjektů v působnosti HMP v roce 2020

V roce 2020 bylo provedeno OKC MHMP celkem 25 následných veřejnosprávních finančních kontrol u školských příspěvkových organizací HMP. Kontrolované účetní období bylo stanoveno za rok 2019. Níže v tabulce č. 3 a č. 4 jsou uvedena jednotlivá porušení právních předpisů, která byla zjištěna při následných veřejnosprávních finančních kontrolách v jednotlivých školách a školských zařízeních v 1. pololetí a 2. pololetí roku 2020.⁶²

Tabulka 3: Přehled porušení právních předpisů u 6 školských subjektů v 1. pololetí roku 2020

	Název školy/šk. zařízení	Zákon o účetnictví	Zákon o finanční kontrole	Vyhláška o inventarizaci	Vyhláška o FKSP	Nařízení vlády o plat. poměr.	Zákoník práce	Zákon o rozpoč. pravidlech územ. rozp.	Zákon o registru smluv	Ostatní porušení ustanovení právních předpisů
1.	DDM Praha 8 - Spirála	Nedodržení zákona	x	x	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	x
2.	Gymnázium Milady Horákové, Praha 4	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	Nižší účinnost vnitřního kontrolního systému
3.	Gymnázium, Praha 6, Arabská 14	Nedodržení zákona	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	Nižší účinnost vnitřního kontrolního systému. Nedodržení ZL
4.	Gymnázium, Praha 10, Přípotoční 1337	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Nižší účinnost vnitřního kontrolního systému
5.	SPŠ, Praha 10, Na Třebešíně 2299	Nedodržení zákona	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl zcela funkční
6.	VOŠ ekon. studií, SPŠ potravní technologií a SOŠ přírod. a veter., Praha 2, Podskalská 10	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení nařízení	x	x	x	x

Zdroj: vlastní zpracování podle Zprávy o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných OKC MHMP za 1. pololetí roku 2020.⁶³

⁶² Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2020. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 519 ze dne 15. 3. 2021.

⁶³ Vysvětlivky k tabulce č. 3: x – v organizaci nedošlo k porušení zákona o účetnictví, zákona o finanční kontrole, vyhlášky o inventarizaci, vyhlášky FKSP, nařízení vlády o platových poměrech, zákoníku práce, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona o registru smluv, ostatní porušení ustanovení právních předpisů.

Tabulka 4: Přehled porušení právních předpisů u 19 školských subjektů ve 2. pololetí roku 2020

	Název školy/šk. zařízení	Zákon o účetnictví	Zákon o finanční kontrole	Vyhláška o inventarizaci	Vyhláška o FKSP	Nařízení vlády o plat. poměr.	Zákoník práce	Zákon o rozpoč. pravidlech územ. rozp.	Zákon o registru smluv	Ostatní porušení ustanovení právních předpisů
1.	Akademické gymnázium, škola HMP, Praha 1, Štěpánská 22	Nedodržení zákona	Rozpor se zákonem	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	x	x	x	Riziko nižší účinnosti vnitřního kontrolního systému oblast účetní evidence a pohledávek
2.	Akademie řemesel Praha – SŠ tech., Zelený pruh 1294/52, Praha 4	Nedodržení zákona	Rozpor se zákonem	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	x	x	Nedodržení zákona	Nebyl vytvořen dostatečně funkční vnitřní kontrolní systém
3.	DD, Praha 9, Národních hrdinů 1	Nedodržení zákona	x	Nedodržení vyhlášky	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl plně funkční
4.	DDM Praha 2, Slezská 21/920, Praha 2	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	x
5.	DDM, Praha 4 - Hobby centrum 4, Bartáková 1200/4	Nedodržení zákona	Rozpor se zákonem	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl plně funkční. Nedodržení MP upravující postavení a působnost věcně příslušných odborů ve vztahu k PO
6.	DDM, Praha 7, Šimáčkova 16/1452	Nedodržení zákona	Rozpor se zákonem	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl plně funkční. Nedodržení Interní směrnice pro doplňkovou činnost
7.	Dům dětí a mládeže Praha 9, Měšická 720	Nedodržení zákona	x	x	x	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	x
8.	Dům dětí a mládeže Praha 10 – Dům UM, Pod Strašnickou vlnicí 23/623	Nedodržení zákona	Rozpor se zákonem	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení vyhlášky	Nedodržení nařízení	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	x
9.	Gymnázium pro zrakově postižené a SOŠ pro zrakově postižené, Praha 5, Radlická 115	x	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	Porušení prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví. Porušení vnitřní směrnice pro poskytování příspěvků z FKSP
10.	PPP pro Prahu 6, Vokovická 3/32, Praha 6	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	x
11.	SOU Praha-Radotín, Pod Klapčí 11/15, Praha 5	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	x	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl plně funkční
12.	SPŠ strojnická, škola hlavního města Prahy, Praha 1, Betlémská 4/287	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	Rozpor se zákonem	x
13.	SŠ a ZŠ a MŠ pro sluchově postižené, Praha 5, Výmolova 169	Nedodržení zákona	Porušení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákona	x	Nebyl zabezpečen řádný výkon vnitřní kontroly. Rozpor z pravidly pro finanční vypořádání hlavní činnosti škol a školských zařízení zřízených HMP
14.	Taneční konzervatoř hlavního města Prahy, Praha 1, Křížovnická 7	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Porušení zákona	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl funkční
15.	Vyšší odborná škola zdravotnická a SZŠ, Praha 1, Ašovo nábřeží 6	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	Nedodržení zákona	x	Nebyl nastaven účinný vnitřní kontrolní systém
16.	ZUŠ Jižní Město, Praha 4, Křtinská 673	Porušení zákona	x	x	Nerespek. vyhlášky	x	Nedodržení zákoníku	Porušení zákona	x	Vnitřní kontrolní systém nebyl zcela funkční, porušení ZL - doplňková činnost nebyla zřizovatelem povolena, porušení zákona o daních z příjmů
17.	ZUŠ Marie Podvalové, Praha 9, Cukrovarská 1	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	x
18.	ZUŠ, Praha 4, Lounských 4/129	Nedodržení zákona	x	x	x	x	Nedodržení zákoníku	x	x	x
19.	ZUŠ, Praha 5, Na Popelce 18	Nedodržení zákona	x	x	x	x	x	x	x	x

Zdroj: vlastní zpracování podle Zprávy o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných OKC MHMP za rok 2020⁶⁴

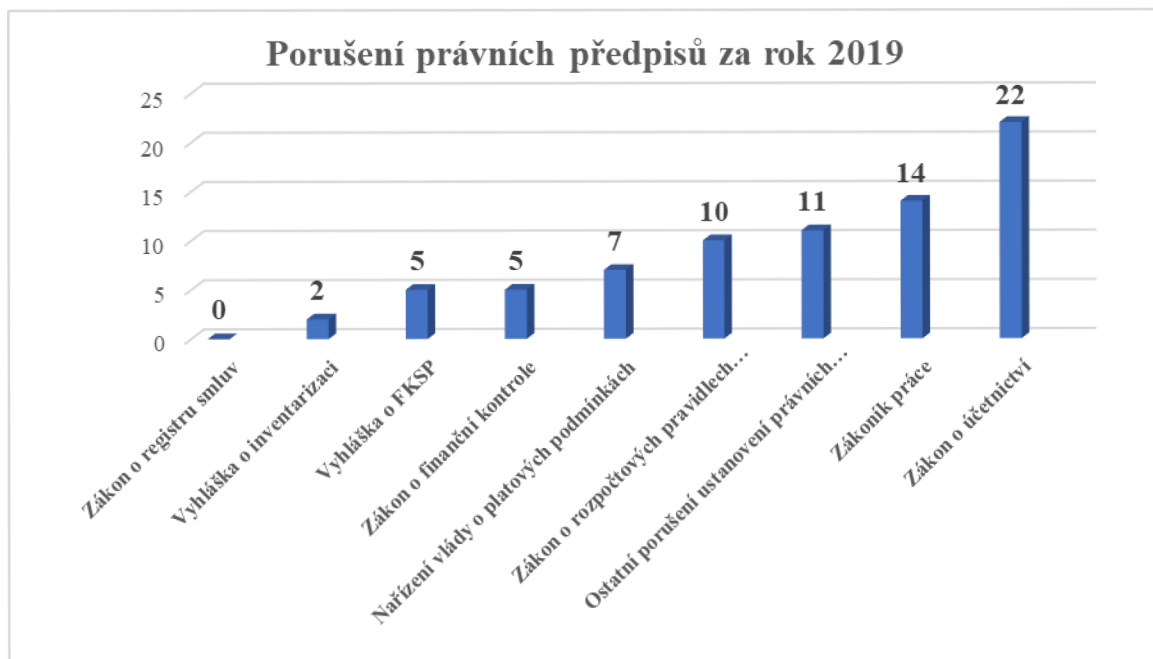
⁶⁴ Vysvětlivky k tabulce č. 4: x – v organizaci nedošlo k porušení zákona o účetnictví, zákona o finanční kontrole, vyhlášky o inventarizaci, vyhlášky FKSP, nařízení vlády o platových poměrech, zákoníku práce, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona o registru smluv, ostatní porušení ustanovení právních předpisů.

Při uskutečněných následných veřejnosprávních finančních kontrolách u školských subjektů HMP v roce 2019 a v roce 2020 byla nejčastěji zjištěna porušení ustanovení následujících právních předpisů:

- zákon o účetnictví;
- zákoník práce;
- zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
- zákon o zadávání veřejných zakázek;
- zákon o veřejných zakázkách;
- vyhláška o inventarizaci;
- vyhláška o FKSP;
- vnitřní kontrolní systém v některých organizacích nebyl zcela funkční.⁶⁵

Níže uvedený graf č. 1 znázorňuje přehled porušení právních předpisů u kontrolovaných 24 školských subjektů HMP v roce 2019 a graf č. 2 znázorňuje přehled porušení právních předpisů kontrolovaných u 25 školských subjektů HMP v roce 2020.

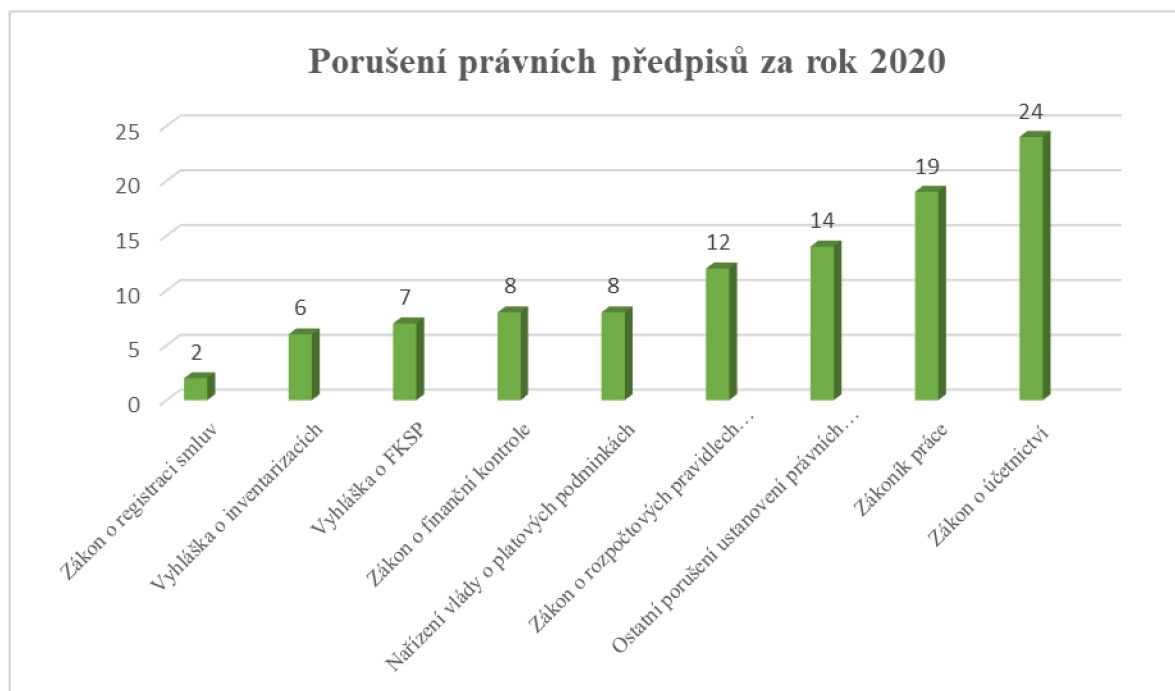
Graf 1: Přehled porušení právních předpisů u školských subjektů HMP v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování

⁶⁵ Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2020

Graf 2: Přehled porušení právních předpisů u školských subjektů HMP v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování

Z obou grafů je patrné, že nejvíce porušení právních předpisů u kontrolovaných organizací se týkala nedodržení zákona o účetnictví a zákoníku práce.

4.3.4 Kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků v roce 2019

Pro rok 2020 bylo naplánováno provedení 24 kontrol plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách za rok 2018, provedených v roce 2019 u příspěvkových organizací, které jsou po odborné stránce usměrňovány odborem SML MHMP.⁶⁶

Kontrolami provedenými v roce 2020 bylo zjištěno, že z celkového počtu 541 opatření přijatých k odstranění nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách ve stanovené lhůtě:

- 492 opatření (tj. 90,94 % z celkového počtu přijatých opatření) bylo splněno;

⁶⁶ Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2020

- 37 opatření (tj. 6,84 % z celkového počtu přijatých opatření) bylo ve stanovené lhůtě splněno částečně;
- 1 opatření (tj. 0,19 % z celkového počtu přijatých opatření) splněno nebylo;
- v 11 případech (tj. 2,03 % z celkového počtu přijatých opatření) nebylo možné ověřit splnění opatření z důvodu, že v kontrolovaném období se předmětný postup neuskutečnil.⁶⁷

OKC MHMP projednal všechna částečná splnění a nesplnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků s ředitelkami a řediteli dotčených příspěvkových organizací.

4.3.5 Kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků v roce 2020

Pro rok 2021 bylo naplánováno provedení 25 kontrol plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách za rok 2019, provedených v roce 2020 u příspěvkových organizací, které jsou po odborné stránce usměrňovány odborem SML MHMP.

Kontrolami provedenými v roce 2021 bylo zjištěno, že z celkového počtu 531 opatření přijatých k odstranění nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách ve stanovené lhůtě:

- 468 opatření (tj. 88,14 % z celkového počtu přijatých opatření) bylo splněno;
- 41 opatření (tj. 7,72 % z celkového počtu přijatých opatření) bylo ve stanovené lhůtě splněno částečně;
- 7 opatření (tj. 1,32 % z celkového počtu přijatých opatření) splněno nebylo
- v 15 případech (2,82 %) nebylo možné ověřit jejich splnění z důvodu, že v kontrolovaném období se předmětný případ nevyskytl.

OKC MHMP projednal všechna částečná splnění a nesplnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků s ředitelkami a řediteli dotčených příspěvkových organizací.⁶⁸

⁶⁷ Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2020

⁶⁸ Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2021

4.4 Výsledky dotazníkového šetření školských subjektů HMP

Tato subkapitola vyhodnocuje výsledky dotazníkového šetření u modelového vzoru školských příspěvkových organizací v působnosti HMP.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na vzorkový model středních škol, vyšších odborných škol, základních uměleckých škol, samostatných domovů mládeže a domů dětí a mládeže, které jsou příspěvkovými organizacemi s právní subjektivitou a jejich zřizovatelem je HMP. Celkem bylo vybráno 78 organizací ze 189 poměrně podle druhu a typu školy a školského zařízení. Na základě dotazníkových průzkumů se provedla komparace odpovědí školských subjektů HMP. Šetřením komplementarity výstupů dotazníků došlo k naplnění cíle diplomové práce. Prostřednictvím SML MHMP byly získány kontakty na ředitele a ředitelky školských příspěvkových organizací zřizovaných HMP. Dotazník byl zaslán přes aplikaci Google.com (<https://docs.google.com/forms>). Před jeho odesláním proběhla předběžná konzultace o struktuře dotazníku s řediteli a ekonomy některých škol a školských zařízení HMP. Sběr dat probíhal v termínech od 26. 11. 2021 do 15. 2. 2022. Dotazníky byly rozeslány dne 26. 11. 2021 a odpovědi získávány do 15. 2. 2022. Návratnost dosáhla 50 vyplněných dotazníků s 22 otázkami, poslední data byla doručena 11. 2. 2022. V dotazníku byly použity uzavřené, polootevřené a otevřené otázky.

Otázka č. 1 (uzavřená)

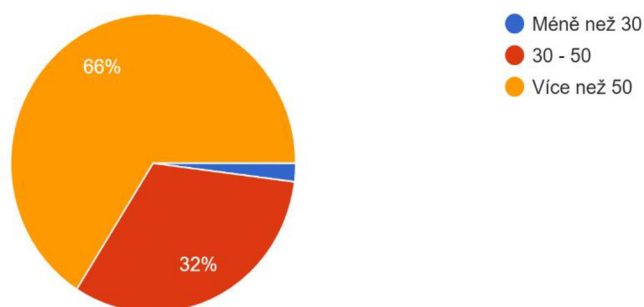
Z grafu č. 1 vyplývá, že nejvíce respondentů (dále jen „ředitelů“) vyplnilo dotazník ze středních škol a středních odborných škol (28 škol, tj. 56 %) a z gymnázií (15 škol, tj. 30

%). Odpověděli ředitelé i z vyšších odborných škol (12 škol, tj. 24 %), ZUŠ (6 škol, tj. 12 %), domova mládeže a školní jídelny (1 DM a ŠJ, tj. 1 %) a domu dětí a mládeže (2, tj. 4 %). Ředitelé některých školských příspěvkových organizací HMP spravují současně střední odbornou školu i vyšší odbornou školu. Rejstřík škol a školských zařízení umožňuje školám mít zařazeno více součástí – druhů a typů škol a školských zařízení.⁶⁹ Z tohoto důvodu se v grafu objevuje více eventualit odpovědí.

Otázka č. 2 (uzavřená)

2. Kolik zaměstnanců pracuje ve Vaší organizaci?

50 odpovědí

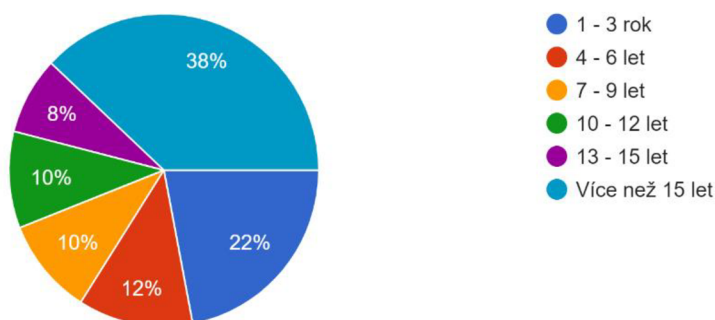
Graf č. 2 znázorňuje procentuální zastoupení odpovědí od ředitelů 50 organizací. Ve 33 organizacích (66 %) je zaměstnáno více než 50 zaměstnanců, v 16 organizacích (32 %) je zaměstnáno 30 až 50 zaměstnanců a 1 organizace (2 %) zaměstnává méně než 30 zaměstnanců. Skladba odpovědí ukazuje, že ve vzorkovém modelu jsou větší měrou zastoupeny organizace s vyšším počtem zaměstnanců.

⁶⁹ Rejstřík škol a školských zařízení je veřejný rejstřík, který vede MŠMT. Na všechny subjekty zapsané v rejstříku se vztahuje školský zákon.

Otázka č. 3 (uzavřená)

3. Jak dlouho jste ve funkci ředitelky/ředitele ve Vaší organizaci?

50 odpovědí

Z grafu č. 3 znázorňujícího dobu trvání funkce ředitele organizace vyplývá, že 19 ředitelů (38 %) setrvává ve funkci více než 15 let, 11 ředitelů (22 %) je ve funkci 1–3 roky, 6 ředitelů (12 %) je ve funkci 4-6 let, 5 ředitelů (10 %) je ve funkci 7-9 let, 5 ředitelů (10 %) je ve funkci 10-12 let a 4 ředitele (8 %) jsou ve funkci (13-15 let).

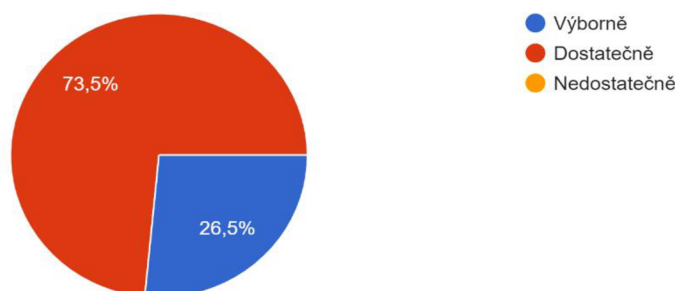
Z grafu č. 3 lze konstatovat, že více jak polovina ředitelů, kteří zaslali odpovědi, mají dlouhodobější zkušenosti s řízením své organizace. 66 % ředitelů je ve funkci více jak 6 let, což znamená, že tito ředitelé vykonávají druhé funkční období, a to z vůle kraje jako zřizovatele.⁷⁰

⁷⁰ Podle § 166 odst. 3 školského zákona před uplynutím období 6 let výkonu práce na pracovním místě ředitele školy nebo školského zařízení může zřizovatel vyhlásit na toto pracovní místo konkurs. V takovém případě odvolá ředitele k poslednímu dni šestiletého období. Zřizovatel vyhlásí konkurs a odvolá ředitele vždy, obdrží-li před začátkem lhůty pro vyhlášení konkursu návrh na jeho vyhlášení od České školní inspekce nebo školské rady. Jestliže zřizovatel nevyhlásí konkurs a neodvolá ředitele automaticky podle věty první nebo druhé, počíná dnem následujícím po konci dosavadního šestiletého období běžet další šestileté období.

Otázka č. 4 (uzavřená)

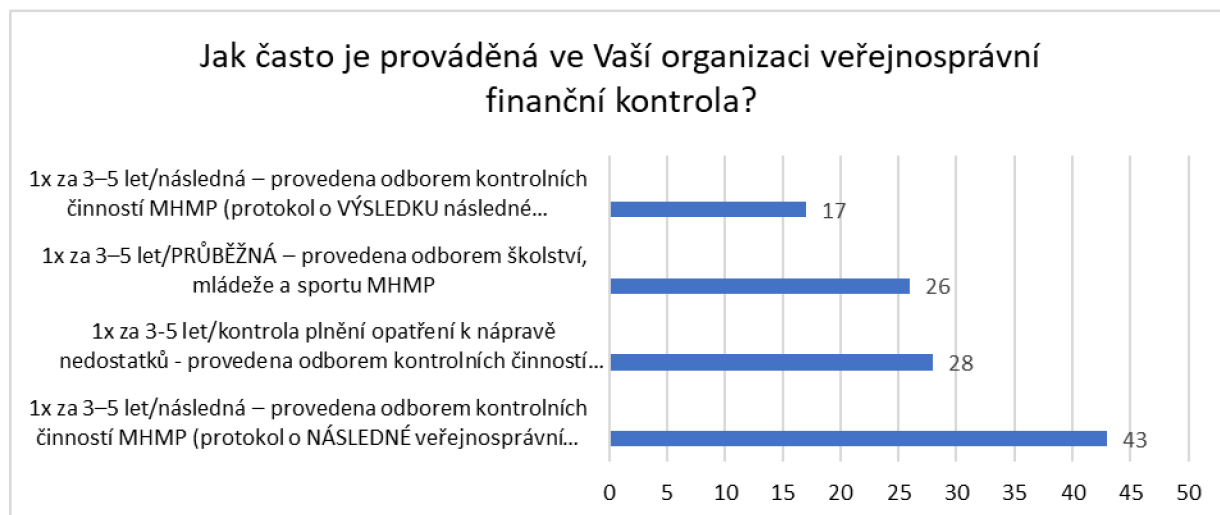
4. Jak hodnotíte své ekonomické znalosti a manažerské dovednosti?

49 odpovědí

Graf č. 4 znázorňuje, že 36 ředitelů (73,5 %) hodnotí své ekonomické znalosti a manažerské dovednosti dostatečně a 13 ředitelů (26,5 %) výborně. Jeden ředitel se k této otázce nevyjádřil. Lze usuzovat, že ředitelé subjektů nemají výraznější pochybnosti o svých ekonomických a manažerských schopnostech.

Otázka č. 5 (uzavřená)

Graf č. 5 zahrnuje frekvenci realizovaných veřejnosprávních finančních kontrol u organizací. V průběhu 3–5 let bylo provedeno:

- 43 (tj. 86 %) následných veřejnosprávních finančních kontrol – OKC MHMP;

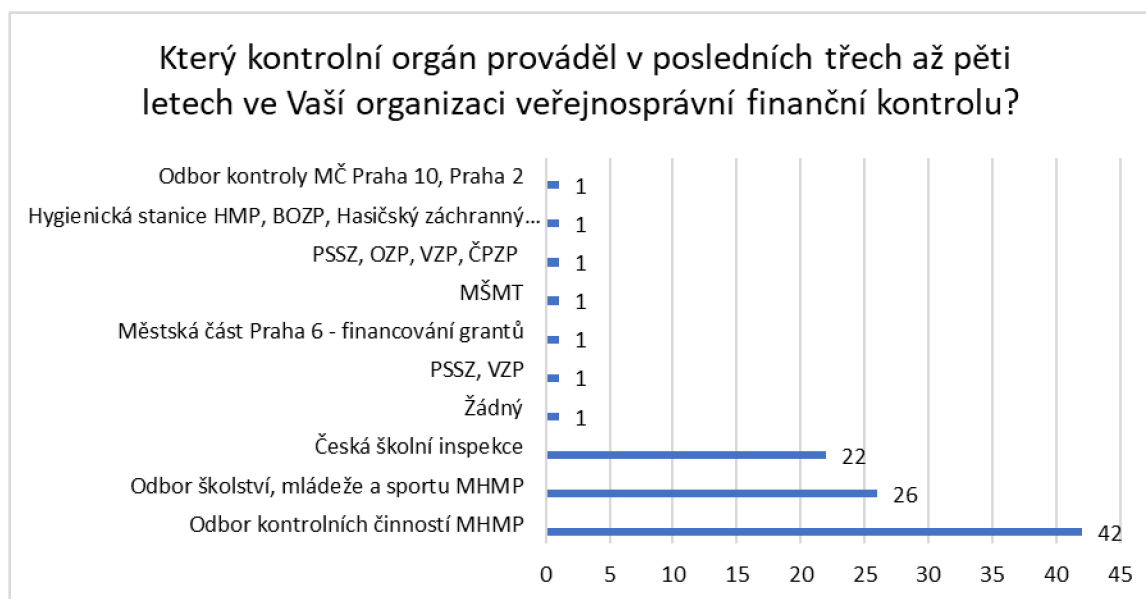
- 28 (tj. 56 %) kontrol plnění opatření k nápravě nedostatků – OKC MHMP;
- 17 (tj. 34 %) veřejnosprávních tematických kontrol – OKC MHMP;
- 26 (tj. 52 %) průběžných kontrol – odbor SML MHMP.

Otázka č. 5 prokázala, že OKC MHMP plní svou funkci, neboť 86 % ředitelů uvedlo, že následná veřejnosprávní kontrola proběhla v horizontu 3 – 5 let.

U sledovaného modelového vzorku školských příspěvkových organizací HMP byla provedena v období 3–5 let současně průběžná, následná i případná kontrola plnění opatření k nápravě nedostatků. U 17 organizací byla realizována tematická kontrola.

Tematické kontroly u organizací se zaměřují na evidenci majetku a provedení inventarizace majetku svěřeného organizacím zřizovací listinou.

Otázka č. 6 (polootevřená)

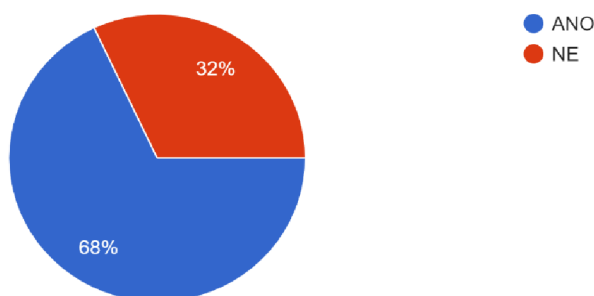
Z grafu č. 6 vyplývá, že v posledních 3–5 letech byla provedena u organizací, níže je uvedeno sestupně:

- 42 (tj. 84 %) veřejnosprávních finančních kontrol OKC MHMP,
- 26 (tj. 52 %) veřejnosprávních finančních kontrol odborem SML MHMP,
- 22 (tj. 44 %) kontrol uskutečněných ČŠI.

Nejmenší zastoupení kontrol bylo institucemi: PSSZ, VZP, OZP, ČSSZ, MČ, MŠMT, HSHMP, HZS. V jedné odpovědi bylo uvedeno, že v organizace neproběhla žádná kontrola.

Otázka č. 7 (uzavřená)

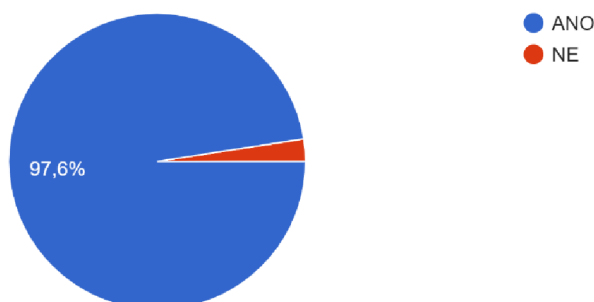
7. Proběhla v posledních třech až pěti letech kontrola plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných kontrolách ve Vaší organiz...pověď NE, nevyplňujte již následující otázku č. 8.)
50 odpovědí

Graf č. 7 znázorňuje, že u 34 (tj. 68 %) organizací byla uskutečněna kontrola plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných kontrolách odborem OKC MHMP.⁷¹ U 16 (tj. 32 %) organizací kontrola neproběhla.

Otázka č. 8 (uzavřená)

8. Byl dostačující termín nápravného opatření určený kontrolní skupinou ve Vaší organizaci?
41 odpovědí

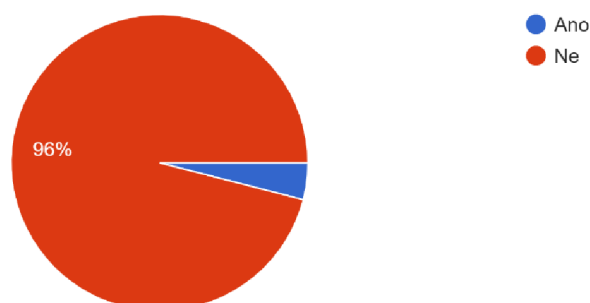

⁷¹ Autorka diplomové práce si je vědoma rozporu mezi vyplněním otázky č. 5 a č. 7 vztahené ke kontrole plnění opatření k nápravě nedostatků při následné kontrole způsobeným chybovým vyplněním řediteli. Autorka se přiklání, že správný počet kontrol je uveden v otázce č. 7 na základě výsledku otázky č. 8.

Graf č. 8 znázorňuje, že termín nápravného opatření stanovený odborem OKC MHMP byl u 40 školských příspěvkových organizací HMP vyhodnocen jako adekvátní a pouze u jedné organizace nevyhovující.

Otázka č. 9 (uzavřená)

9. Došlo v posledních pěti letech k porušení rozpočtové kázně ve Vaší organizaci?
50 odpovědí

Z grafu č. 9 vyplývá, že v posledních pěti letech porušily rozpočtovou kázeň pouze dvě organizace z 50. Z modelového vzorku vyplývá, že organizace se v minimální míře dopustily neoprávněného použití peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu.

Otázka č. 10 (otevřená)

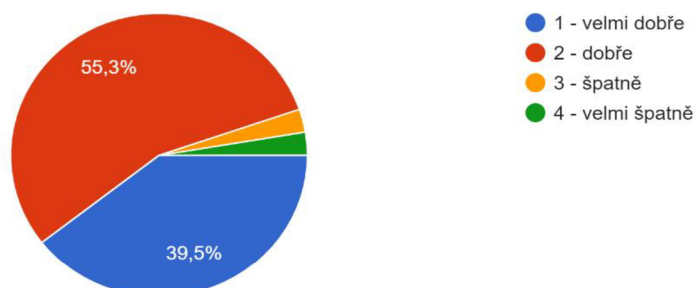
10. Kdy naposledy proběhla tematická kontrola ve Vaší organizaci?

Tematické kontroly provedené OKC MHMP probíhaly v letech: 2015 až 2021 ve 38 organizacích, z toho v 17 organizacích proběhly v posledních 5 letech. Alarmující je, že u jedné z organizací proběhla kontrola naposledy v roce 2007.

Otázka č. 11 (uzavřená)

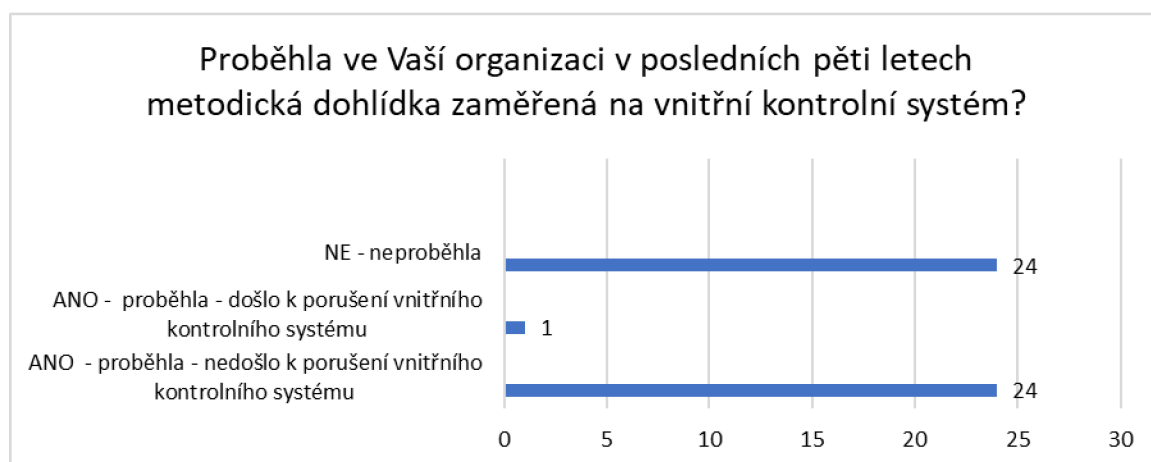
11. Jak hodnotíte přínos tematické kontroly ve Vaší organizaci?

38 odpovědí

Přínos tematické kontroly evidence majetku a provedení inventarizace majetku svěřeného organizacím zřizovací listinou posoudilo 15 ředitelů (39,5 %) velmi dobře, 21 ředitelů (tj. 55 %) dobře, 1 ředitel (2,6 %) špatně a 1 ředitel (2,6 %) dokonce velmi špatně.

Otázka č. 12 (uzavřená)

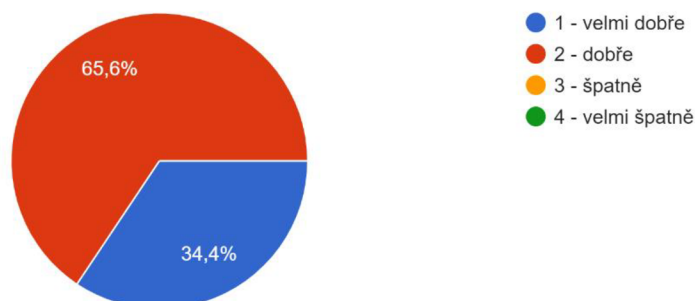
Graf č. 12 znázorňuje 24 organizací, u kterých byla provedena metodická dohlídka zaměřená na vnitřní kontrolní systém OKC MHMP, nedošlo k porušení vnitřního kontrolního systému.

U jedné organizace OKC MHMP při kontrole shledal porušení vnitřního kontrolního systému. Metodická dohlídka neproběhla u 24 organizací. Jedna organizace na tuto otázku neodpověděla.

Otázka č. 13 (uzavřená)

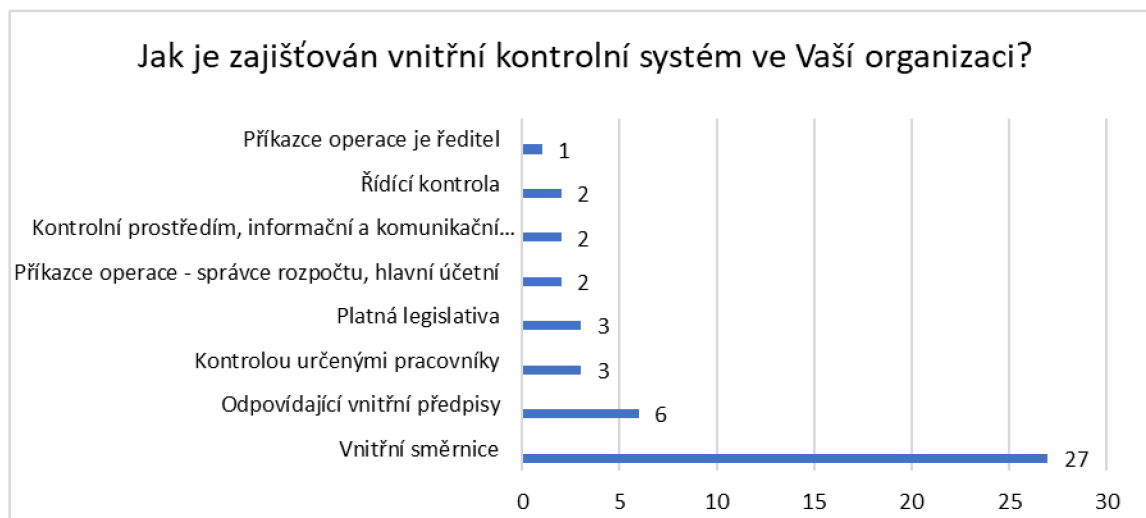
13. Jak hodnotíte přínos metodické dohlídky ve Vaší organizaci?

32 odpovědí

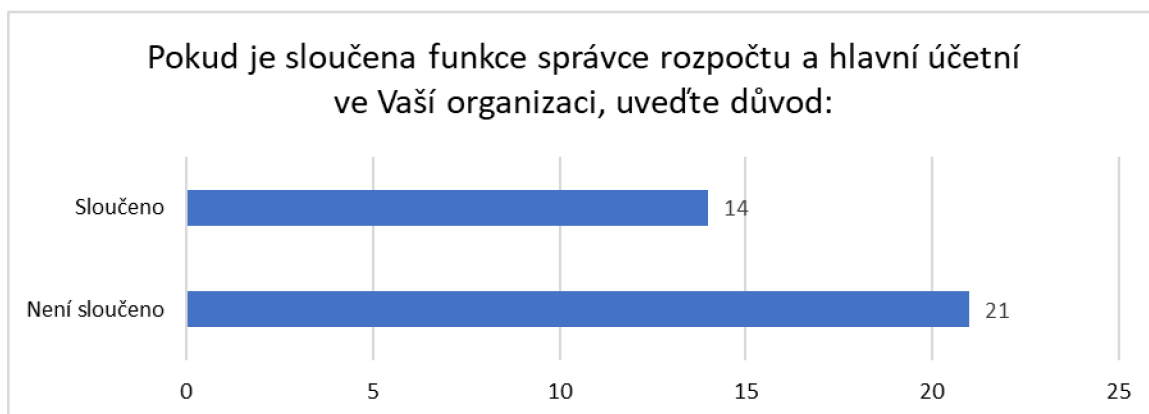
Na tuto otázku odpovědělo celkem 32 ředitelů, z toho 21 ředitelů (tj. 65,6 %) zhodnotilo, že přínos metodické dohlídky hodnotí dobře a 11 ředitelů (tj. 34,4 %) hodnotí velmi dobře.

Otázka č. 14 (otevřená)

Graf č. 14 znázorňuje formu zajištění vnitřního kontrolního systému u 46 organizací, a to na základě vnitřní směrnice, odpovídajícími vnitřními předpisy, odpovědnými pracovníky a platnou legislativou. 4 ředitelé na tuto otázku neodpověděli. Nejvyšší počet ředitelů (celkem 36) klade důraz na vnitřní směrnice a jiné dokumenty (vnitřní směrnice, vnitřní předpisy, platná legislativa).

Otázka č. 15 (otevřená)

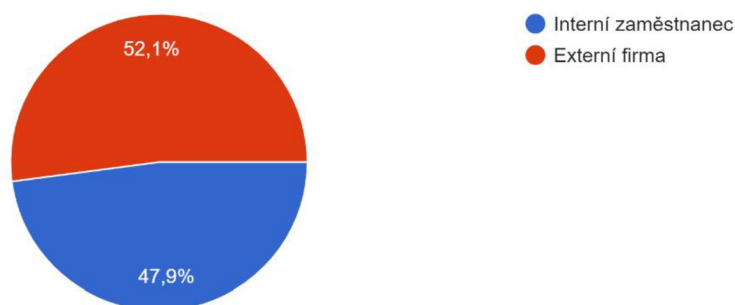

Z grafu č. 15 vyplývá, že u 21 organizací není sloučena funkce rozpočtu a hlavní účetní. Ve 14 organizacích je tato funkce sloučena, a to z důvodu menší organizace, nedostatku THP pracovníků nebo účetnictví v organizaci zpracovává externí firma. 15 ředitelů na tuto otázku neodpovědělo.

Otázka č. 16 (uzavřená)

16. Kdo zpracovává účetnictví ve Vaší organizaci?

48 odpovědí

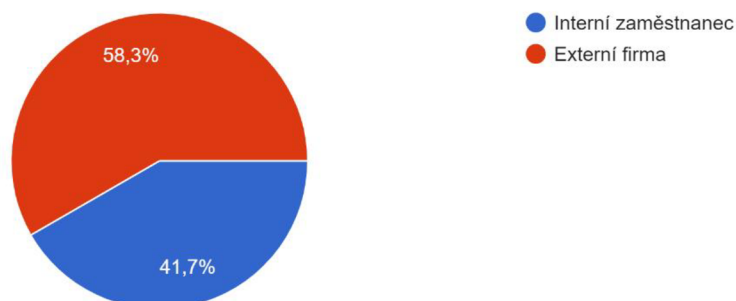

Graf č. 16 znázorňuje, že 25 (tj. 52,1 %) organizací využívá na zpracování účetnictví externí firmy a 23 (tj. 47,9 %) organizací si zajišťuje účetnictví prostřednictvím interních zaměstnanců. Od dvou ředitelů organizací odpovědi nebyly uvedeny.

Otázka č. 17 (uzavřená)

17. Kdo zpracovává platy ve Vaší organizaci?

48 odpovědí

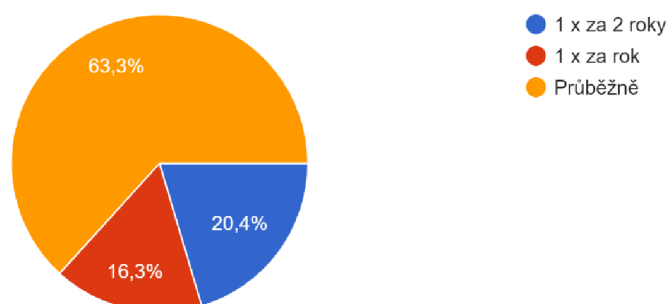

Graf č. 17 znázorňuje, že 28 (tj. 58,3 %) organizacím zpracovávají služby mzdového účetnictví externí firmy a 20 (tj. 41,7 %) organizacím zajišťují zpracování platů interní zaměstnanci. Od dvou ředitelů organizací odpovědi nebyly uvedeny.

Otázka č. 18 (uzavřená)

Jak často se účastní školení zodpovědný zaměstnanec Vaší organizace v agendách, které se váží k vnitřní kontrole?

49 odpovědí

Graf č. 18 vyplývá, že školení se účastní odpovědných zaměstnanců organizace:

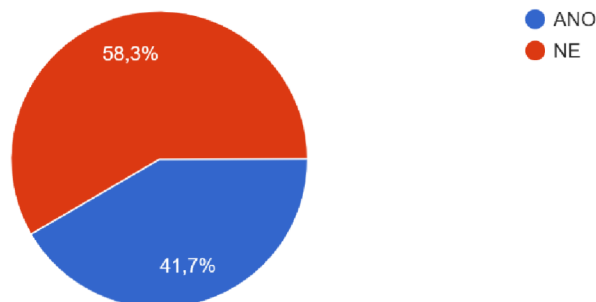
- 31 (tj. 63,3 %) průběžně;
- 8 (tj. 16,3 %) 1x za rok;
- 10 (tj. 20,4 %) 1x za 2 roky.

Od jednoho ředitele organizace nebyla otázka zodpovězena.

Otázka č. 19 (uzavřená)

Provádí Vás zřizovatel školení v agendách, které se váží k vnitřní kontrole?

48 odpovědí

Graf č. 19 znázorňuje, že u:

- 20 (tj. 41,7 %) organizací provádí školení zřizovatel;
- 28 (tj. 58,3 %) organizací není školení zajištěno zřizovatelem.

Od dvou ředitelů organizací nepřišla odpověď. Výsledek si protirečí, školení nejsou ze strany zřizovatele hromadně organizována.

Otázka č. 20 (polootevřená)

Z odpovědí ředitelů vztahující se k proškolení organizace by uvítalo:

- 36 (tj. 75 %) v zadávání veřejných zakázek;
- 28 (tj. 58,3 %) v zadávání do Registru smluv a TENDER ARENY;

- 20 (tj. 41,7 %) v FKSP;
- 18 (tj. 37,5 %) v interních předpisech;
- 11 (tj. 22,9 %) v inventarizaci;
- 10 (tj. 20,8 %) v účetnictví;
- 9 (tj. 18,8 %) v evidenci majetku;
- 2 (tj. 4,2 %) ve vedení poklady.

Z výše uvedeného je patrné, že ředitelé se nejvíce obávají možných pochybení v zadávání veřejných zakázek a v registru smluv.

Organizace by přivítaly proškolení i ve spisové službě a mzdové statistice, obsluze některých SW (např. Gordic). Pouze jedna organizace uvedla, cit.: *„Necítím závažnou potřebu školení. Pracovníci ekonomického úseku se proškolují průběžně podle potřeby.“*

Celkem bylo zasláno 138 odpovědí od 48 ředitelů organizací. Od dvou ředitelů odpovědi nebyly uvedeny. Někteří ředitelé mají zájem i o více forem proškolení.

Otázka č. 21 (otevřená)

21. Jaké programy/aplikace používáte ve Vaší organizaci pro přehlednost a úplnost v rámci ekonomických agend (např. vedení účetnictví, zpracování mezd, přehled majetku, evidence smluv apod.)?

Podle 46 přijatých odpovědí od ředitelů jsou v organizacích používány tyto programy:

- GORDIC – účetnictví (27 organizací);
- VEMA – majetek, mzdy (13 organizací),
- POHODA (3 organizace);
- EMA – majetek (2 organizace).

Nejrozšířenějším programem, který organizace používají, je Gordic.

Školské subjekty HMP používají i další programy nebo aplikace, např. Helios, Fénix, Ecomma – Alfa mzdy Avensio, EIS – múzo, SK Software Příbram, VIS Plzeň, Cygnus.

Otázka č. 22 (otevřená)

22. Jaká další opatření by přispěla k zefektivnění výkonu veřejnosprávní finanční kontroly a ke zlepšení hospodaření Vaší organizace?

Na tuto otázku odpovědělo 31 z 50 ředitelů. Všechny odpovědi jsou uvedeny v příloze č. 2 diplomové práce. Sedm ředitelů uvedlo, že žádná další opatření nenavrhují a systém považují za funkční.

Jak ukázaly výsledky dotazníkového šetření v rámci veřejnosprávní finanční kontroly, ředitelé organizací by přivítali metodickou pomoc od zřizovatele, zjednodušení veškerých agend a jejich převedení do elektronického systému, zkrácení kontrol a dostatek kvalifikovaných pracovníků. Ředitelé nejvíce požadují školení v zadávání veřejných zakázek, registru smluv a FKSP.

Z odpovědí též vyplynulo, že nejvíce uskutečněných kontrol v organizacích provedl OKC MHMP v rámci následných veřejnosprávních finančních kontrol. K porušení rozpočtové kázně došlo pouze u jedné organizace.

4.5 Standardizované rozhovory s řediteli školských subjektů HMP

Standardizované (strukturované) kvalitativní rozhovory probíhaly se třemi vybranými řediteli školských příspěvkových organizací HMP, které byly převedeny do písemné podoby. Rozhovory s řediteli byly uskutečněny od začátku měsíce února 2022 až do poloviny měsíce března 2022. Všech 10 otázek použitých v rozhovoru bylo otevřených. Otázky byly kladeny přesně tak, jak jsou uvedeny v příloze a byly zodpovídaný vždy ve stejném kontextu.

První rozhovor se uskutečnil s ředitelkou Gymnázia, Praha 7, Nad Štolou 1, paní PhDr. Renatou Schejbalovou.

Otázka č. 1: Jaký druh školy/školského zařízení řídíte a kolik zaměstnanců má Vaše organizace?

Gymnázium – čtyřleté, šestileté a osmileté. 105 zaměstnanců.

Otázka č. 2: Jak dlouho jste ve funkci ředitele/ředitelky Vaší organizace?

Ve funkci ředitelky organizace jsem 21 let.

Otázka č. 3: Kdy byla naposledy ve Vaší organizaci provedena následná veřejnosprávní finanční kontrola OKC MHMP? Byly při této kontrole zjištěny nějaké nedostatky? Pokud ano, v čem spočívaly zjištěné nedostatky?

V listopadu 2017.

nedostatky:

- *výnosy, náklady a přijaté zálohy, které byly hrazeny ve školní jídelně, byly chybně zaičtovány až poslední den v měsíci*
- *výnosy z prodeje vstupních čipů nebyly účtovány v den uskutečnění případu*
- *zavést ucelenou evidenci smluv*
- *pořizovat kopie termodokladů*
- *přijatou jistotu podle smlouvy o pronájmu hřiště zaičtovat jako dlouhodobý závazek*

Otázka č. 4: Můžete popsat průběh následné veřejnosprávní finanční kontroly OKC MHMP a zda:

- *bylo předloženo pověření o provedení kontroly - ano.*
- *kontrola probíhala v souladu se zákonem o finanční kontrole, kontrolním řádem a dalších právních předpisech (zahájení, průběh, ukončení kontroly) - ano.*
- *bylo kontrolní skupinou řečeno, jaké dokumenty budou kontrolovány – ano.*
- *byla organizace připravena na kontrolu a byly všechny podklady připraveny - ano.*
- některé vyhledány na žádost kontrolní skupiny dodatečně.
- *kontrolní skupina dokázala erudovaně vysvětlit případné dotazy, poskytla radu - ano*
- *při projednání protokolu byli přítomni všichni členové kontrolní komise a byla dána možnost podat námitky proti jednotlivým kontrolním zjištěním - ano.*

Otázka č. 5: Kdy byla ve Vaší organizaci naposledy provedena průběžná veřejnosprávní finanční kontrola odborem SML MHMP? Byly při této kontrole zjištěny nějaké nedostatky? Pokud ano, v čem spočívaly zjištěné nedostatky?

V květnu 2021, nedostatky nebyly shledány žádné.

Otázka č. 6: Jaké nejzávažnější porušení právních předpisů shledala kontrola při veřejnosprávní finanční kontrole ve Vaší organizaci v posledních 5 letech? (Zákon o finanční kontrole, zákon o účetnictví, vyhláška o inventarizaci, vyhláška o FKSP, nařízení vlády o platových poměrech, zákoník práce, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon o registru smluv)

Nevím, asi to, že výnosy nebyl účtovány v den, kdy byly přijaty.

Otázka č. 7: Máte zkušenosti s porušením rozpočtové kázně ve Vaší organizaci?

Naštěstí ne.

Otázka č. 8: Myslíte si, že Vaše organizace má přiměřený a účinný vnitřní kontrolní systém a jsou interní předpisy organizace aktualizovány v souladu s obecně závaznými předpisy?

Ano, bylo zjištěno i kontrolami. Máme výborné účetní.

Otázka č. 9: Má vnitřní kontrolní systém sloučené funkce? Kdo ve Vaší organizaci zodpovídá za tento vnitřní kontrolní systém?

Nemáme sloučené funkce, za vnitřní kontrolní systém zodpovídám já jako ředitelka, dále hospodářka a účetní.

Otázka č. 10: Můžete navrhnout nějaká opatření ke zlepšení výkonu veřejnosprávní finanční kontroly, nebo považujete celý systém veřejnosprávní finanční kontroly za plně funkční?

Považuji za funkční.

Druhý rozhovor se uskutečnil s ředitelem Odborné učiliště Vyšehrad, se sídlem Vratislavova 31/6, Praha 2, panem Mgr. Josefem Filipem.

Otázka č. 1: Jaký druh školy/školského zařízení řídíte a kolik zaměstnanců má Vaše organizace?

Speciální střední škola, 72 zaměstnanců.

Otázka č. 2: **Jak dlouho jste ve funkci ředitele/ředitelky Vaší organizace?**

14 let.

Otázka č. 3: **Kdy byla naposledy ve Vaší organizaci provedena následná veřejnosprávní finanční kontrola OKC MHMP? Byly při této kontrole zjištěny nějaké nedostatky? Pokud ano, v čem spočívaly zjištěné nedostatky?**

8. 2. 4. 3. 2022

Zatím jsme neobdrželi protokol o kontrole.

Otázka č. 4: **Můžete popsat průběh následné veřejnosprávní finanční kontroly OKC MHMP a zda:**

- bylo předloženo pověření o provedení kontrole - *ano.*
- kontrola probíhala v souladu se zákonem o finanční kontrole, kontrolním řádem a dalších právních předpisech (zahájení, průběh, ukončení kontroly) - *ano.*
- bylo kontrolní skupinou řečeno, jaké dokumenty budou kontrolovány - *ano.*
- byla organizace připravena na kontrolu a byly všechny podklady připraveny - *ano.*
- kontrolní skupina dokázala erudovaně vysvětlit případné dotazy, poskytla radu - *ano.*
- při projednání protokolu byli přítomni všichni členové kontrolní komise a byla daná možnost podat námítky proti jednotlivým kontrolním zjištěním - *ano*

Otázka č. 5: **Kdy byla ve Vaší organizaci naposledy provedena průběžná veřejnosprávní finanční kontrola odborem SML MHMP. Byly při této kontrole zjištěny nějaké nedostatky? Pokud ano, v čem spočívaly zjištěné nedostatky?**

9. 2. – 26. 2. 2016

Zjištěn nedostatek u přijatých faktur.

Otázka č. 6: **Jaké nejzávažnější porušení právních předpisů shledala kontrola při veřejnosprávní finanční kontrole ve Vaší organizaci v posledních 5 letech? (Zákon o finanční kontrole, zákon o účetnictví, vyhláška o inventarizaci, vyhláška o FKSP, nařízení**

vlády o platových poměrech, zákoník práce, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon o registru smluv)

Žádné.

Otázka č. 7: Máte zkušenosti s porušením rozpočtové kázně ve Vaší organizace?

Ne.

Otázka č. 8: Myslíte si, že Vaše organizace má přiměřený a účinný vnitřní kontrolní systém a jsou interní předpisy organizace aktualizovány v souladu s obecně závaznými předpisy?

Ano.

Otázka č. 9: Má vnitřní kontrolní systém sloučené funkce? Kdo ve Vaší organizaci zodpovídá za tento vnitřní kontrolní systém?

Ne. Za vnitřní kontrolní systém zodpovídám já jako ředitel, dále hospodárka a účetní.

Otázka č. 10: Můžete navrhnout nějaká opatření ke zlepšení výkonu veřejnosprávní finanční kontroly, nebo považujete celý systém veřejnosprávní finanční kontroly za plně funkční?

Ano, plně funkční.

Třetí rozhovor se uskutečnil s ředitelem Domova mládeže a školní jídelny, Praha 2, Neklanova 32, panem Mgr. Lubošem Vackem.

Otázka č. 1: Jaký druh školy/školského zařízení řídíte a kolik zaměstnanců má Vaše organizace?

Domov mládeže, 36 zaměstnanců.

Otázka č. 2: Jak dlouho jste ve funkci ředitele/ředitelky Vaší organizace?

8 let.

Otázka č. 3: Kdy byla naposledy ve Vaší organizaci provedena následná veřejnosprávní finanční kontrola OKC MHMP? Byly při této kontrole zjištěny nějaké nedostatky? Pokud ano, v čem spočívaly zjištěné nedostatky?

2021 a nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Otázka č. 4: Můžete popsat průběh následné veřejnosprávní finanční kontroly OKC MHMP a zda:

- bylo předloženo pověření o provedení kontrole - *ano*.
- kontrola probíhala v souladu se zákonem o finanční kontrole, kontrolním řádem a dalších právních předpisech (zahájení, průběh, ukončení kontroly) - *ano*.
- bylo kontrolní skupinou řečeno, jaké dokumenty budou kontrolovány - *ano*.
- byla organizace připravena na kontrolu a byly všechny podklady připraveny – *ano*.
- kontrolní skupina dokázala erudovaně vysvětlit případné dotazy, poskytnout radu – *ano*.
- při projednání protokolu byli přítomni všichni členové kontrolní komise a byla dána možnost podat námítky proti jednotlivým kontrolním zjištěním - *ano*.

Otázka č. 5: Kdy byla ve Vaší organizaci naposledy provedena průběžná veřejnosprávní finanční kontrola odborem SML MHMP. Byly při této kontrole zjištěny nějaké nedostatky? Pokud ano, v čem spočívaly zjištěné nedostatky?

2018 a nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Otázka č. 6: Jaké nejzávažnější porušení právních předpisů shledala kontrola při veřejnosprávní finanční kontrole ve Vaší organizaci v posledních 5 letech? (Zákon o finanční kontrole, zákon o účetnictví, vyhláška o inventarizaci, vyhláška o FKSP, nařízení vlády o platových poměrech, zákoník práce, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon o registru smluv)

Žádné porušení právních předpisů kontrola neshledala.

Otázka č. 7: Máte zkušenosti s porušením rozpočtové kázně ve Vaší organizaci?

Nemám.

Otázka č. 8: Myslíte si, že Vaše organizace má přiměřený a účinný vnitřní kontrolní systém a jsou interní předpisy organizace aktualizovány v souladu s obecně závaznými předpisy?

Ano.

Otázka č. 9: Má vnitřní kontrolní systém sloučené funkce? Kdo ve Vaší organizaci zodpovídá za tento vnitřní kontrolní systém?

Ano, ředitel.

Otázka č. 10: Můžete navrhnout nějaká opatření ke zlepšení výkonu veřejnosprávní finanční kontroly, nebo považujete celý systém veřejnosprávní finanční kontroly za plně funkční?

Považuji výkon veřejnosprávní finanční kontroly za plně funkční.

Řízené rozhovory probíhaly se zkušenými řediteli škol a školského zařízení. Ředitelé se shodli, že průběh veřejnosprávní finanční kontroly probíhal v souladu se zákonem o finanční kontrole. Přístup kontrolní skupiny hodnotí pozitivně i v tom, že kontrolní skupina upozorňuje na nesrovnalosti, které byly zjištěny v organizaci, a dává prostor se k nim vyjádřit. Ředitelé konstatovali, že nedochází k porušení rozpočtové kázně v jejich organizacích a považují výkon veřejnosprávní finanční kontroly za funkční.

5. Zhodnocení a doporučení

Následující kapitola vyhodnocuje veřejnosprávní finanční kontroly a předkládá návrhy, které by přispěly k efektivnějšímu a perspektivnějšímu provádění veřejnosprávních finančních kontrol ve školských subjektech HMP.

5.1 Zhodnocení veřejnosprávních finančních kontrol školských subjektů v působnosti HMP

Na základě porovnání účinnosti a přístupu k veřejnosprávní finanční kontrole prováděné zřizovatelem u školských subjektů HMP i výsledků dotazníkového šetření a rozhovorů lze konstatovat, že systém veřejnosprávní finanční kontroly MHMP je na dobré úrovni. Daří se podle stanovených zásad periodicity uskutečňovat jednotlivé kontrolní akce u příslušných příspěvkových organizací zřízených HMP podle velikosti a významu organizace.

V podmínkách kontroly OKC MHMP a odboru SML MHMP je veřejnosprávní finanční kontrola vykonávána v souladu s platnou legislativou. MHMP se snaží při veřejnosprávní finanční kontrole podporovat principy 3E – hospodárnost, účelnost a efektivnost, a plní tak roli interního auditu ke školským příspěvkovým organizacím HMP.

Odbor SML MHMP vykonává průběžné veřejnosprávní finanční kontroly včetně plnění opatření a OKC MHMP podle schváleného Plánu následné veřejnosprávní kontroly, kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků, tematické kontroly, kontroly plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při tematických kontrolách a metodické dohlídky zaměřené na aplikaci zákona o finanční kontrole u školských příspěvkových organizací HMP. OKC MHMP též důsledně provádí evidenci nedostatků zjištěných provedenými kontrolami, realizuje jejich pravidelné vyhodnocování a předkládá souhrn výsledků hodnocení Radě HMP. Rovněž poskytuje kontrolovaným subjektům metodickou podporu v rámci prováděných kontrolních akcí.

Důraz byl kladen na následné veřejnosprávní finanční kontroly vykonávané OKC MHMP. Během sledovaného období nedošlo k porušení rozpočtové kázně u žádné školy ani školského zařízení zřízených HMP. Nedostatky zjištěné u všech kontrolovaných organizací spočívaly zejména v nedodržení zákona o účetnictví, zákoníku práce, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, nařízení vlády o platových poměrech, vyhlášky o FKSP, vyhlášky o inventarizaci a nefunkčnosti vnitřního kontrolního systému.

Výstupem kontrolního šetření z průběžných a následných kontrol je protokol, ve kterém jsou uvedeny zjištěné nedostatky organizace. Po převzetí protokolu musí organizace bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů od ukončení kontroly, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při veřejnosprávní finanční kontrole. Kontrolami provedenými v roce 2020 bylo zjištěno, že z celkového počtu 541 opatření přijatých k odstranění nedostatků zjištěných při následných veřejnosprávních finančních kontrolách bylo ve stanovené lhůtě splněno 492 opatření (tj. 90,94 %) a v roce 2021 splněno 468 opatření (tj. 88,14 %). V majoritě kontrolovaných organizací ve sledovém období nebyly zjištěny nedostatky, v jejichž důsledku by došlo k ne hospodárnému, neúčelnému a neefektivnímu nakládání s veřejnými prostředky.

Z provedeného dotazníkového šetření a rozhovorů nebyly nalezeny žádné ohrožující nedostatky ve výkonu veřejnosprávní finanční kontroly, avšak bylo zjištěno, že u poloviny organizací nebyl vnitřní kontrolní systém zcela funkční. Dokládají to i protokoly z následných veřejnosprávních finančních kontrol OKC MHMP.

Ředitelé organizací HMP, kteří se vyjadřovali v dotazníkovém šetření, spatřují největší problém v nedostatečné metodické podpoře zřizovatele. Metodická činnost zejména ovlivňuje interní procesy a postupy organizací, jelikož na základě nové legislativní změny je potřeba, aby organizace aktualizovaly či vydaly nové interní předpisy a směrnice. Z toho vyplývá, že tato činnost slouží k odhalení nebo odstranění možných rizik, které by organizacím hrozily, v případě, že by se legislativní změnou nezabývaly nebo ji prováděly v rozporu s platnými právními předpisy. Další problém ředitelé vidí v nedostatku kvalifikovaných zaměstnanců v oblasti účetnictví, jelikož polovina školských subjektů HMP zpracovává účetnictví a platy prostřednictvím externích firem. Z ekonomického hlediska by bylo účelnější tyto služby zajišťovat u větších organizací jejich stálými zaměstnanci (nepedagogickými pracovníky). V neposlední řadě by k efektivnosti a zkvalitnění procesu veřejnosprávní finanční kontroly přispěla i pravidelná školení zaměstnanců ve všech agendách, které se váží k výkonu těchto kontrol.

5.2 Problémy, optimalizační návrhy a perspektivy provádění veřejnosprávních finančních kontrol MHMP

Problémy zjištěné při výkonu veřejnosprávní finanční kontroly MHMP ve školských subjektech HMP jsou převážně spojeny s porušováním právních předpisů. Z analýzy

zjištěných nedostatků kontrolovaných školských subjektů HMP v roce 2019 a 2020 při následných veřejnosprávních kontrolách MHMP bylo shledáno, že každá organizace nezávisle na druhu či velikosti porušila v průměru 3–4 právní předpisy. Nejčastěji zjištěná porušení ustanovení právních předpisů se týkala zákona o účetnictví a zákoníku práce.

Přestože je kontrolovaným subjektům poskytována metodická podpora v rámci prováděných kontrolních akcí, vedená evidence nedostatků zjištěných provedenými kontrolami i prováděné jejich pravidelné vyhodnocování v rámci pololetních zpráv OKC MHMP, nedaří se zjištěné nedostatky u školských subjektů HMP eliminovat.

Rovněž vnitřní kontrolní systém není plně funkční u poloviny kontrolovaných organizací. Z výsledku dotazníkového šetření bylo shledáno, že vnitřní kontrolní systém je převážně zajišťován vnitřními směrnici a předpisy, odpovědnými pracovníky a platnou legislativou. Přesto dochází k selhání tohoto významného nástroje ochrany majetku a hospodaření organizace. Dalším zjištěním, které vyplynulo z dotazníkového šetření, je nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců a školení v oblasti finančního řízení organizace.

Optimalizační návrhy, které by přispěly k efektivnějšímu a perspektivnějšímu průběhu prováděných veřejnosprávních finančních kontrol ve školských subjektech HMP, jsou obsaženy v následujících bodech:

- Shodné metodické postupy, poradenská činnost a provázanost kontrolní skupiny a kontrolované organizace (v působnosti zřizovatele).
- Důslednější pozornost k přípravě kontrol v organizaci (v působnosti organizace).
- Vyšší erudovanost zaměstnanců v oblasti účetnictví (v působnosti organizace).
- Pravidelné školení pro zaměstnance organizací (v působnosti zřizovatele i organizace).
- Zavedení elektronického schvalování všech příjmů a výdajů organizace. Systém (např. aplikace CROSEUS) umožní, že při placení faktur se lze elektronicky „proklikat“ až na objednávku a naskenované faktury si před schválením zkontrolovat. Schvalovací postupy jsou navázány na stanovený rozpočet a čerpání jednotlivých položek rozpočtu je možno průběžně sledovat a vyhodnocovat. Přístup do systému má i zřizovatel. Všechny tyto aktivity vedou k odstranění nedostatků, optimalizaci vnitřního kontrolního systému a všech interních procesů a postupů organizace. Technologie umožňuje organizaci se více soustředit na klíčové

činnosti, které jsou předmětem jejího fungování (v působnosti organizace i zřizovatele). V současné době MHMP žádného analogického systému nevyužívá.

- Zabraňování kumulací funkcí v organizacích, které vedou k nefunkčnosti vnitřního kontrolního systému (v působnosti organizace).

Odpovědnost za zavedení, nastavení a fungování vnitřního kontrolního systému spočívá na každém řediteli organizace. Vnitřní kontrolní systém vytváří podmínky pro plnění cílů a úkolů organizace, řádně a včas poskytuje ujištění, že s veřejnými prostředky je nakládáno účelně, hospodárně a efektivně.

V rámci vnitřního kontrolního systému je nutné zabezpečit též vnitřní kontrolu předběžnou, průběžnou a následnou. Vnitřní kontrola by v organizaci měla být prováděna každý den a na všech úrovních řízení, aby bylo možné odstraňovat nově zjištěné nedostatky.

Pro účinný a efektivní vnitřní řídicí a kontrolní systém organizace patří i fungující interní prostředí. Mezi důležité činitele, které ovlivňují interní prostředí organizace, přísluší organizační uspořádání, styl řízení a způsob nastavení vnitřních předpisů organizace. Pokud některý z nich nebude správně nastaven, není možné, aby kontrolní prostředí jako celek fungovalo správně. Vhodně nastavené postupy jsou garancí včasnosti, spolehlivosti, relevantnosti a kompletnosti informací.

Optimálně nastavený vnitřní kontrolní systém by měl být zárukou přiměřené míry jistoty, že organizace dosahuje efektivnosti všech činností, spolehlivosti finančního vykazování, souladu s právními ustanoveními a zajištění aktiv.

Na základě praktické části diplomové práce autorka práce navrhla následující opatření a schéma funkčního vnitřního kontrolního systému v organizaci.

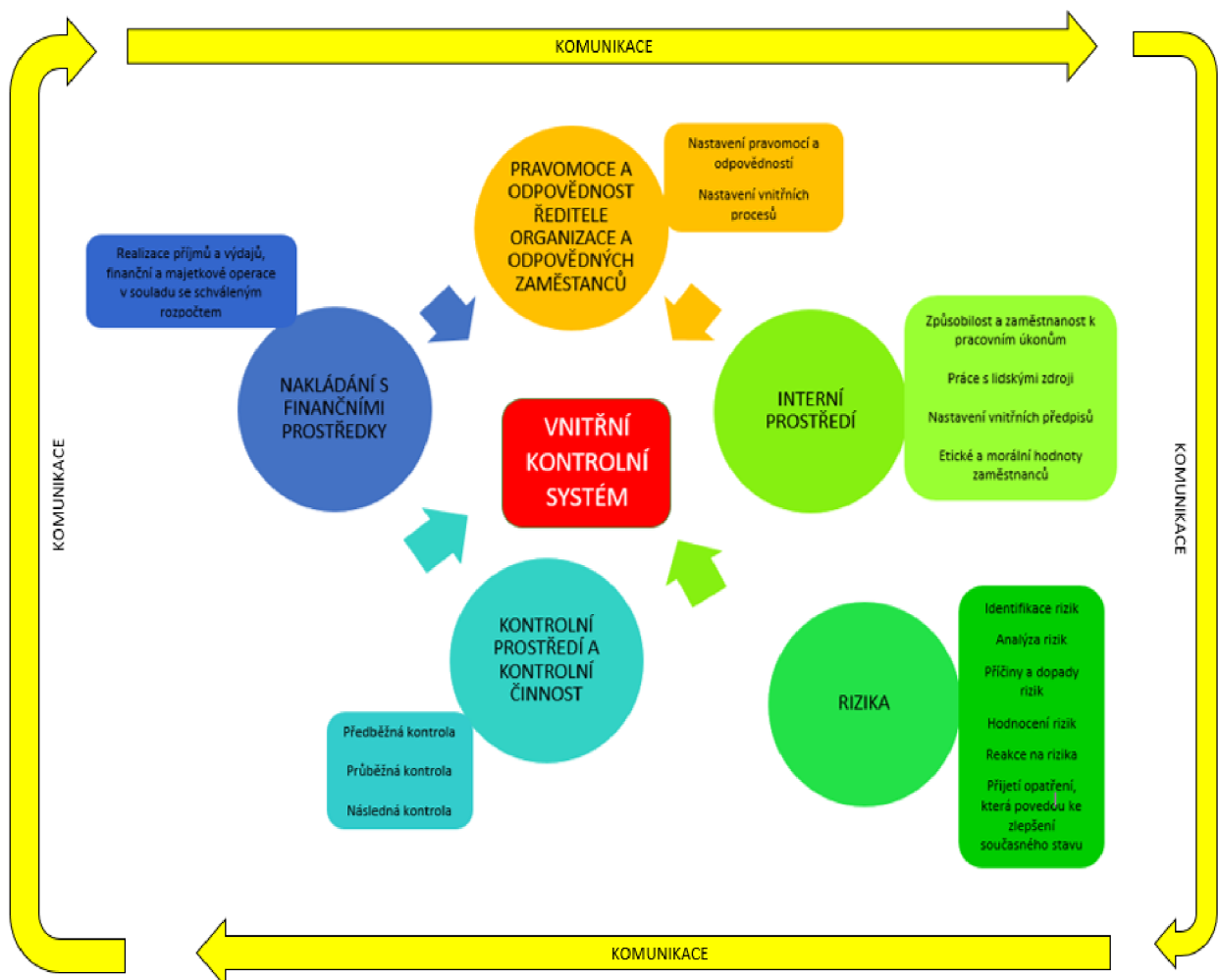
V příspěvkové organizaci je důležitá finanční kontrola, a to z důvodu zabezpečení hospodaření s veřejnými prostředky. Finanční kontrola zahrnuje vnitřní kontrolní systém a vnější kontrolní systém⁷². Za vnitřní kontrolní systém je zodpovědný ředitel organizace (statutární zástupce), a to dle příslušné legislativy. Zodpovídá za zajištění přiměřenosti a účinnosti vnitřní finanční kontroly organizace. V rámci vnitřního kontrolního systému je třeba zajistit získání včasných a spolehlivých údajů o hospodaření, výkon finanční kontroly

⁷² Vnější kontrolní systém tvoří systém finanční kontroly vykonávanými kontrolními orgány. Jedná se o veřejnosprávní kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky. U školských příspěvkových organizací HMP tuto kontrolu vykonává OKC MHMP a odbor SML MHMP.

zaměstnanci s adekvátními kvalifikačními znalostmi. Rovněž stanovit konkrétní cíle finanční kontroly, sledovat a vyhodnocovat výsledky finanční kontroly a přijímat opatření k nápravě. Ředitel organizace nemůže přenést odpovědnost za provádění kontroly na své podřízené zaměstnance a nezbavuje se odpovědnosti za včasnost a oprávněnost kontroly ve své působnosti a za využití jejich výsledků v řízení organizace.

Z níže uvedeného navrhovaného schématu vyplývá, že ředitel organizace by měl vymezit rozsah odpovídajících pravomocí a odpovědností vedoucích a ostatních zaměstnanců ve vztahu k nakládání s finančními prostředky. Při stanovení pravomocí nejvíce omezit rizika při nakládání s peněžními prostředky, zajistit vzájemný dohled odpovědných zaměstnanců v nekumulování funkcí, o všech operacích a kontrolách uskutečnit záznam a vést příslušnou písemnou dokumentaci.

Schéma vnitřního řídicího a kontrolního systému organizace

Zdroj: vlastní zpracování

Všechna výše navržená opatření by mohla přispět k zefektivnění výkonu veřejnosprávní finanční kontroly a zároveň i lepší provázanosti organizace s kontrolním útvarům.

Hlavním cílem diplomové práce bylo posouzení výkonu veřejnosprávní finanční kontroly u školských subjektů v působnosti HMP, u kterých se kontroluje hospodaření s veřejnými prostředky. Tyto kontroly napomáhají k účinnému a efektivnějšímu využívání finančních prostředků, které slouží k naplňování hlavní činnosti organizace, tj. výchovně-vzdělávacího procesu.

Školy a školská zařízení jsou veřejnoprávními neziskovými organizacemi, které mohou provozovat i doplňkovou činnost, získávat finance pro zkvalitnění své hlavní činnosti a stát se tak méně závislými na transferech od zřizovatele. Tato doplňková činnost nemůže být však vykonávána na úkor jejich hlavní činnosti a zisk z doplňkové činnosti musí být vynaložen na hlavní činnost organizace.

HMP je zřizovatelem veřejných středních škol, vyšších odborných škol, konzervatoří a školských zařízení. Od středního stupně vzdělávání se na území hl. m. Prahy nachází zvýšená koncentrace škol. Největší zastoupení mají střední odborné školy ze všech ostatních krajů České republiky. Hlavní město Praha je významným ekonomickým a vzdělanostním centrem celé České republiky. Ve školním roce 2020/2021 se v celé České republice vzdělávalo ve středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách 432 906 žáků a studentů z toho 68 651 žáků a studentů v HMP. Tento počet tvoří prvenství mezi kraji, kdy druhý nejvyšší celkový počet žáků a studentů se nacházel v Moravskoslezském kraji s 47 837 žáky a studenty. HMP má dobré předpoklady pro vědu a výzkum a je centrem mobility zahraničních studentů a vědeckých pracovníků. V rámci hodnocení vzdělávací soustavy dosahují žáci a studenti pražských škol lepších výsledků než žáci a studenti z ostatních krajů České republiky.⁷³

Z hlediska trhu práce má Praha dlouhodobě jednu z nejnižších hodnot míry nezaměstnanosti v celé ČR. Podíl nezaměstnaných v Praze činil 2,8 %. Průměrná míra

⁷³ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2020–2024 byl schválen usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 16/59 ze dne 16. 4. 2020.

nezaměstnanosti v roce 2021 dosáhla 3,8 %.⁷⁴ Míra nezaměstnanosti v Praze je závislá i na dosaženém vzdělání. Lze deklarovat, že s vyšším vzděláním se míra nezaměstnanosti snižuje. Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou a absolventi všeobecně vzdělávacích škol povětšinou pokračují v dalším studiu na vysoké škole nebo v jiných formách studia. Díky několikaletému meziročnímu ekonomickému růstu v České republice jsou podmínky pro zaměstnávání absolventů škol příznivé. Zaměstnavatelé využívají všech dostupných forem pro tvorbu nových pracovních míst a jsou ochotni zaměstnat absolventy škol i bez praxe.

Zřizovatel škol a školských zařízení i samotné školy a školská zařízení mají stálý zájem na prohlubování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků, zvyšování prestiže pedagogického povolání a zvyšování kvality materiálně technických podmínek potřebných pro výuku. Nepříznivým vlivem je vyšší věkový průměr pedagogických sborů škol, ale i nepedagogických pracovníků na pozicích ekonomů a hospodářských agend. HMP se zabývá širší podporou řídicích pracovníků ve školách a školských zařízeních, která spočívá i v pomoci školským subjektům s obsáhlou administrativou, agendami projektového řízení při procesu zavádění inovativních opatření do vzdělávacího a provozně-ekonomického procesu, s prohlubováním a zvyšováním odborné úrovně zaměstnanců odboru kontrolních činností MHMP, obnovování a modernizování současného technického vybavení zaměstnanců MHMP a umožňování využívání nových programových produktů.

V návaznosti na uvedená fakta je možné konstatovat, že za předpokladu splnění navržených opatření bude výkon veřejnosprávních finančních kontrol Magistrátu hlavního města Prahy ještě efektivnější a účinnější pro všechny aktéry.

⁷⁴ Nezaměstnanost v hl. m. Praze v roce 2021 – porovnání se situací před pandemií COVID-19: In: Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze. 31. 1. 2022. [online]. [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>

6. Závěr

Diplomová práce nejprve předkládá celkový souhrn platné legislativy potřebné k výkonu veřejnosprávní finanční kontroly v organizacích. Dále vyhodnocuje výkon veřejnosprávní finanční kontroly na základě jednotlivých zpráv o výsledcích kontrolních činností, protokolů o výsledcích z veřejnosprávních finančních kontrol provedených na školských subjektech HMP. Nejčastěji se uskutečňuje veřejnosprávní finanční kontrola odborem kontroly činností MHMP ze strany zřizovatele. Úkolem kontrolní skupiny je zjistit skutečný stav věci a zjištění prokázat konkrétními doklady. Z výsledku kontroly je vyhotoven protokol s popisem zjištěných skutečností, uvedením případných nedostatků a označením, které právní předpisy byly porušeny. Proti protokolu může ředitel organizace podat námitky. Školské subjekty HMP jsou v případě zjištěných nedostatků povinny přijmout opatření k jejich odstranění. Z provedených analýz zpráv a protokolů vyplynulo, že MHMP uskutečňuje kontroly podle schválených plánů ve školských příspěvkových organizacích HMP. Zjištěné nedostatky se převážně týkaly porušení právních předpisů, a to zejména porušení zákona o účetnictví, zákoníku práce, registru smluv, nařízení vlády o platových poměrech a vyhlášky o FKSP a nefunkčnosti vnitřního kontrolního systému. Ve sledovém období nedošlo k porušení rozpočtové kázně ani u jedné organizace. Opatření byla průběžně navrhována a následně kontrolována a zjištěné nedostatky se školským subjektům HMP ve stanoveném termínu zdárně dařilo plnit.

Pro naplnění cíle diplomové práce přispělo dotazníkové šetření a řízené rozhovory. Na základě provedeného dotazníkového šetření nebyly nalezeny zásadní nedostatky k výkonu veřejnosprávní finanční kontroly MHMP. Nejslabším článkem, jak vyplynulo z dotazníkové šetření, je spolupráce školských subjektů HMP a OKC MHMP v oblasti metodické a poradenské činnosti. Ředitelé organizací jsou značně vytíženi v řízení svých organizací, jsou odpovědní za systém finančního řízení, zodpovídají za správné nastavení a fungování řídicí kontroly. Poskytnuté metodické postupy OKC MHMP by ředitelům organizací pomohly k lepší orientaci v této oblasti a správnému nastavení všech kontrolních vazeb, vymezení rizik, odpovědnosti a závazků organizace. Vhodné metodické návody by rovněž mohly přispět ke snížení nedostatků zjištěných při veřejnosprávních finančních kontrolách v organizacích. V rámci veřejnosprávních finančních kontrol by bylo přínosné i častější školení zaměstnanců organizací. Prohlubování znalostí

zaměstnanců formou periodického proškolení se přispěje ke zlepšení úrovně finančního řízení zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky. Dalším problémem v některých organizacích je nízká účinnost vnitřního kontrolního systému. Ke správnému fungování organizace je nezbytné vymezit pro každého zaměstnance jeho místo, povinnosti, pravomoce, odpovědnost a stanovit pracovní postupy a pravidla pro výkon každé činnosti. Vhodně nastavený vnitřní kontrolní systém v organizaci vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon.

Doporučením pro účinnější výkon veřejnosprávní finanční kontroly je nejen zavedení metodických postupů od zřizovatele, elektronické schvalování všech příjmů a výdajů organizace, častější školení odpovědných zaměstnanců, ale i kvalitní interní prostředí organizace s propojením vnitřního kontrolního systému. Přiměřeně nastavený systém umožňuje organizaci neustále odstraňovat nově zjištěné nedostatky.

Cíl diplomové práce byl splněn a podařilo se navrhnout řešení k efektivnějšímu procesu celé agendy.

Závěrem lze konstatovat, že i přes to, že je na procesu provádění veřejnosprávních finančních kontrol MHMP stále co vylepšovat, je systém výkonu veřejnosprávní finanční kontroly u školských subjektů HMP efektivní, tvoří potřebný základ funkčního kontrolního systému ve veřejné správě a plní nezastupitelnou roli v oblasti hospodaření s veřejnými prostředky.

7. Seznam použitých zdrojů

Bibliografická citace:

1. CZUDEK KRANECOVÁ, Jana, CZUDEK, Damian, KOUCKÁ HÖFFEROVÁ, Tereza, VUONGO VÁ, Andrea. *Komentář k zákonu o finanční kontrole ve veřejné správě*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2021. 308 s. ISBN 978-80-7380-810-5.
2. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
3. PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav, JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
4. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.
5. REKTOŘÍK, Jaroslav, ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kolektiv. *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. Vydání 1. Praha: EKOPRESS, s. r. o., 2003. 212 s. ISBN 80-86119-72-6
6. SCHIFFER, Vladimír. *Vnitřní kontrolní systém: významný nástroj ochrany majetku*. Vydání první. Praha: ASPI, a.s., 2009. s. 224. ISBN 978-80-7357-436-9.
7. SVOBODOVÁ, Jaroslava. *Hospodaření a vedení účetnictví příspěvkových organizací v ukázkách a příkladech*. Olomouc: ANAG, 2021. 375 s. ISBN 978-80-7554-313-4.
8. ŠEMORA, Vítězslav. *Dozor a kontrola nad samostatnou a přenesenou působností svěřenou orgánům obcí, krajů a hlavního města Prahy*. Vydání Praha: Linde a. s., 2007. 256 s. ISBN 978-80-7201-640-2.
9. Účetnictví: obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, fondy, další vybrané účetní jednotky, změny účetních standardů; změny vyhl. č. 410/2009 Sb., a č. 383/2005 Sb. *Kontrola: nový kontrolní řád 2014, finanční kontrola, přezkoumávání hospodaření*. Ostrava: Sagit a.s., 2015. 410 s. ÚZ: úplné znění, č. 1064. ISBN 978-80-7208-964-2.

Právní předpisy:

1. Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
13. Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
14. Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů
15. Zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů
16. Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů
17. Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů

18. Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů
19. Vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech), ve znění pozdějších předpisů
20. Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
21. Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, ve znění pozdějších předpisů
22. Vyhláška č. 220/2013 Sb., o požadavcích na schvalování účetních závěrek některých vybraných účetních jednotek (tzv. schvalovací vyhláška), ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

1. Centrální harmonizační jednotka. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2021-8-20]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/organizacni-struktura/sekce-04/odbor-47>
2. Centrální systém účetních informací státu (CSÚIS): In: *Ministerstvo financí Česká republika. Státní pokladna* [online]. Aktualizováno 2. 1. 2013. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://www.statnipokladna.cz/cs/csuis/zakladni-popis>
3. Česko v číslech - 2019: Území, sídelní struktura, 2020. In: *Český statistický úřad* [online] 2019. [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/92010922/3202031917_uze.pdf/c56a53a3-c52e-4401-acbc-f711d47bd7b2?v
4. Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, o 1083/2006 o obecných ustanoveních se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropský sociální fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropský parlament a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro rozvoj regionálního. L 371, 27.12.2006): In: *Oficiální internetové stránky Evropské unie* [online]. [cit. 2021-8-21]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8c7b28c2-c496-4cad-aec0-f6ffb56b10c8/lan>

5. Nezaměstnanost v hl. m. Praze v roce 2021 – porovnání se situací před pandemií COVID-19: In: Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze. 31. 1. 2022. [online]. [cit. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>
6. Metodický pokyn CHJ č. 17 – Audit vnitřního kontrolního systému v orgánech veřejné správy: Centrální harmonizační jednotka Ministerstvo financí ČR. In: Ministerstvo financí České republiky. 01. 02. 2021. [online]. [cit.2022-03-21]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Metodika_2021-02-01_MP-CHJ-17-prirucka-Audit.pdf
7. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy: In: *Praha.eu. Portál hlavního města* [online]. [cit.2021-8-28]. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasky_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2000-
8. Reforma financování regionálního školství, 2021. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Copyright © 2013–2021, MŠMT [cit. 2021-8-6]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/faq-casto-kladene-otazky-1>

Metodické pomůcky, pokyny a interní předpisy:

1. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2020–2024 byl schválen usnesením Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 16/59 ze dne 16. 4. 2020.
2. Interní seznam škol a školských zařízení HMP odboru školství, mládeže a sportu MHMP pro školní rok 2020/2021
3. Organizační řád Magistrátu hlavního města Prahy. Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 1157 ze dne 8. 6. 2020, ve znění usnesení Rady HMP č.1247 ze dne 15.6.2020, ve znění usnesení Rady HMP č.2559 ze dne 23.11.2020, ve znění usnesení Rady HMP č.2984 ze dne 21. 12. 2020, ve znění usnesení Rady HMP č.302 ze dne 22. 2. 2021.
4. Plán kontrol, přezkoumávání hospodaření a dalších činností odboru kontrolních činností MHMP na rok 2021. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 111 ze dne 18. 1. 2021
5. Pravidla pro zadávání veřejných zakázek škol a školských zařízení – příspěvkových organizací zřízených hlavním městem Prahou. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 2865 ze dne 21. 11. 2017.

6. Zpráva o výsledcích finančních kontrol v hlavním městě Praze za rok 2018. Usnesení Rady HMP č. číslo 532 ze dne 25. 3. 2019.
7. Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za 1. pololetí roku 2019. Usnesení Rada hlavního města Prahy č. číslo 1823 ze dne 26. 8. 2019.
8. Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2019. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 745 ze dne 14. 4. 2020
9. Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za 1. pololetí roku 2020. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 1862 ze dne 24. 8. 2020.
10. Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2020. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 519 ze dne 15. 3. 2021.
11. Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za 1. pololetí roku 2021. Usnesení Rada hlavního města Prahy č. 2150 ze dne 30. 8. 2021
12. Zpráva o výsledcích kontrolních činností zabezpečovaných odborem kontrolních činností MHMP za rok 2021. Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 632 ze dne 21. 3. 2022.

8. Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam grafů; Seznam použitých zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma – Veřejná správa v České republice.....	18
Obrázek 2: Schéma – Působnost obcí a krajů.....	27
Obrázek 3: Schéma toku rozpočtových finančních prostředků ve školství	31
Obrázek 4: Schéma – Struktura školství v České republice	32

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled porušení právních předpisů u 11 školských subjektů v 1. pololetí roku 2019	51
Tabulka 2: Přehled porušení právních předpisů u 13 školských subjektů ve 2. pololetí roku 2019	52
Tabulka 3: Přehled porušení právních předpisů u 6 školských subjektů v 1. pololetí roku 2020	53
Tabulka 4: Přehled porušení právních předpisů u 19 školských subjektů ve 2. pololetí roku 2020	54

Seznam grafů

Graf 1: Přehled porušení právních předpisů u školských subjektů HMP v roce 201955

Graf 2: Přehled porušení právních předpisů u školských subjektů HMP v roce 202056

Seznam použitých zkratek

ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický ústav
ČŠI	Česká školní inspekce
ČÚS	České účetní standardy
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolné svazky obcí
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FO	Fyzická osoba
HMP	Hlavní město Praha
HSHMP	Hygienická stanice hlavního města Prahy
HZS	Hasičský záchranný sbor České republiky
MČ	Městské části
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	Neinvestiční výdaje
OKC MHMP	Odbor kontrolních činností Magistrátu hlavního města Prahy
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OZP	Oborová zdravotní pojišťovna
PO	Právnícká osoba
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
SML MHMP	Odbor školství, mládeže a sportu Magistrátu hlavního města Prahy
THP	Technicko - hospodářský pracovník
ÚSC	Územní samosprávné celky
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna

Přílohy

Příloha 1: Vzor dotazníku pro školy a školská zařízení HMP	97
Příloha 2: Odpovědi na otázku č. 22 z dotazníkové šetření	102

Příloha 1 Vzor dotazníku pro školy a školská zařízení HMP

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

ráda bych Vás touto cestou požádala o cca 10 minut Vašeho času k vyplnění dotazníku na téma Veřejnosprávní finanční kontrola hospodaření škol a školských zařízení HMP, který je součástí mé diplomové práce. Cílem je porovnání účinnosti a přístupu k veřejnosprávní finanční kontrole prováděné zřizovatelem organizace.

Výsledky tohoto šetření budou použity pouze pro účely diplomové práce.

Předem Vám děkuji za Váš čas, ochotu a odpovědi.

Michaela Baloušková, Bc.

Dotazník

1. Jaký druh příspěvkové organizace řídíte?

- A) Střední školu/Střední odborné učiliště
- B) Gymnázium
- C) Vyšší odbornou školu
- D) Domov mládeže a školní jídelnu
- E) Základní uměleckou školu
- F) Dům dětí a mládeže

2. Kolik zaměstnanců pracuje ve Vaší organizaci?

- A) Méně než 30
- B) 30 – 50
- C) Více než 50

3. Jak dlouho jste ve funkci ředitelky/ředitele v organizaci?

- A) méně než 1 rok
- B) 1 - 3 rok
- C) 4 - 6 let
- D) 7 - 9 let
- E) 10 - 12 let
- F) 13 - 15 let
- G) více než 15 let

4. Jak hodnotíte své ekonomické znalosti a manažerské dovednosti?

- A) Výborně
- B) Dostatečně
- C) Nedostatečně

5. Jak často je prováděná ve Vaší organizaci veřejnosprávní finanční kontrola? (možné zvolit více odpovědí)

- A) 1x za 3–5 let/následná – provedena odborem kontrolních činností MHMP (protokol o NÁSLEDNÉ veřejnosprávní finanční kontrole).
- B) 1x za 3-5 let/kontrola plnění opatření k nápravě nedostatků – provedena odborem kontrolních činností MHMP (protokol o kontrole plnění opatření k nápravě nedostatků).
- C) 1x za 3–5 let/následná – provedena odborem kontrolních činností MHMP (protokol o VÝSLEDKU následné veřejnosprávní TEMATICKÉ kontroly).
- D) 1x za 3–5 let/PRŮBĚŽNÁ – provedena odborem školství, mládeže a sportu MHMP.

6. Který kontrolní orgán prováděl v posledních třech až pěti letech ve Vaší organizaci veřejnosprávní finanční kontrolu? (možné zvolit více odpovědí)

- A) Odbor kontrolních činností MHMP
- B) Odbor školství, mládeže a sportu MHMP
- C) Česká školní inspekce
- D) Jiný kontrolní orgán

7. Proběhla v posledních třech až pěti letech kontrola plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných kontrolách ve Vaší organizaci? (V případě, že zvolíte odpověď NE, nevyplňujte již následující otázku č. 8.)

- ANO
- NE

8. Proběhla v posledních třech letech kontrola plnění opatření k nápravě nedostatků zjištěných při následných kontrolách ve Vaší příspěvkové organizaci?

- ANO
- NE

9. Došlo v posledních pěti letech k porušení rozpočtové kázně ve Vaší organizaci?

- ANO
- NE

10. Kdy naposledy byla provedena tematická kontrola ve Vaší organizaci?

.....

11. Jak hodnotíte přínos tematické kontroly ve Vaší organizaci?

- A) 1 - velmi dobře
- B) 2 - dobře
- C) 3 - špatně
- D) 4 - velmi špatně

12. Proběhla ve Vaší organizaci v posledních pěti letech metodická dohlídka zaměřená na vnitřní kontrolní systém?

- A) ANO – proběhla – nedošlo k porušení vnitřního kontrolního systému.
- B) ANO – proběhla – došlo k porušení vnitřního kontrolního systému.
- C) NE – neproběhla.

13. Jak hodnotíte přínos metodické dohlídky ve Vaší organizaci?

- A) 1 - velmi dobře
- B) 2 - dobře
- C) 3 - špatně
- D) 4 - velmi špatně

14. Jak je zajišťován vnitřní kontrolní systém ve Vaší organizaci?

.....

15. Pokud je sloučena funkce správce rozpočtu a hlavní účetní ve Vaší organizaci, uveďte důvod:

.....

16. Kdo zpracovává účetnictví ve Vaší organizaci?

- A) Interní zaměstnanec
- B) Externí firma

17. Kdo zpracovává platy ve Vaší organizaci?

- A) Interní zaměstnanec
- B) Externí firma

18. Jak často se účastní školení zodpovědný zaměstnanec Vaší organizace v agendách, které se váží k vnitřní kontrole?

- A) 1 x za 2 roky
- B) 1 x za rok
- C) Průběžně

19. Provádí Váš zřizovatel školení v agendách, které se váží k vnitřní kontrole?

- ANO
- NE

20. V jaké oblasti by Vaše organizaci nejvíce uvítala proškolení? (možné zvolit více odpovědí)

- A) Účetnictví
- B) Registru smluv – zadávání smluv do registru smluv a TENDER ARENY
- C) FKSP
- D) Zadávání veřejných zakázek
- E) Interní předpisy
- F) Vedení pokladny
- G) Inventarizace
- H) Evidence majetku
- CH) Jiné

21. Jaké programy/aplikace používáte ve Vaší organizaci pro přehlednost a úplnost v rámci ekonomických agent (např. vedení účetnictví, zpracování mezd, přehled majetku, evidence smluv apod.)?

.....

22. Jaká další opatření by přispěla k zefektivnění výkonu veřejnosprávní finanční kontroly a ke zlepšení hospodaření Vaší organizace?

.....

Zdroj: vlastní zpracování

Níže je uvedeno 31 odpovědí od ředitelů organizací, cit:

- „On-line účetní systém na úrovni zřizovatele
- Snižení počtu výkazů, propojení výkaznictví na úrovni MHMP i MŠMT.
- školení v již výše jmenovaných oblastí
- žádné návrhy
- Podrobně zpracované metodické postupy
- jeden THP pracovník – správce budovy, hospodářka školy by se mohla věnovat jen související práci
- asi žádná, systém je funkční
- metodické pokyny (kterým všichni rozumí) k novým a novelizovaným zákonům a vyhláškám
- Ač je to asi utopistický nápad, tak by bylo určitě přínosné, kdyby byl odbor kontroly spíše partnerským orgánem, a ne restriktivním. Stejně tak by určitě bylo přínosné, pokud by probíhaly metodická školení, na kterých by byly přítomné i kontrolorky ... často dochází ke zbytečným nedorozuměním, které vychází ze špatné interpretace zákonů a vyhlášek.
- Velmi by pomohlo, kdyby pracovníci kontroly organizace metodicky vedli, poradili, ne jen za každou cenu hledali pochybení a aby prováděli kontrolu pracovníci, kteří nejsou odtrženi od reálného života
- Opatření jsou dostatečná.
- K výkonu veřejnosprávní kontroly ani zlepšení hospodaření nemám žádné návrhy. Jako užitečnou vidím, kvalitní metodickou podporu.
- metodické vedení v jednotlivých oblastech
- metodická podpora od zřizovatele
- Bylo by vhodné, kdyby zřizovatel škol poučil příslušné pracovníky škol, které zřizuje, aby postup na jednotlivých školách byl shodný.
- Systém vzdělávání těchto pracovníků by měl být pravidelný, pracovníci se mohou měnit, předpisy se mění často.
- Před seminářem hospodářek, účetních, správců majetku apod. by bylo vhodné získat dotazy od školy, na co se zaměřit.
- Některé interní směrnice by mohly existovat ve formě vzorů od zřizovatele.
- Myslím, že systém je dostatečný.
- včasné a přehledné instrukce týkající se dané problematiky
- Jasná, pokud možno jednoduchá strukturovaná metodika od zřizovatele. Důležitý by byl i jednotný postup v rámci celé ČR.
- Při kontrolách by bylo smysluplné soustředit se na důležitá fakta a neutápět se ve zbytečných detailech, které v žádném případě neovlivňují chod školy, popř.

upozorňovat písemně na aktualizace nových vyhlášek - tj. změn čísel zákonů a novel v rámci změn ve směrnících škol, které jsou při kontrolách bedlivě kontrolovány. Zefektivněním by bylo i zkrácení vykonávání kontrol tak, aby nedocházelo k zbytečnému čerpání sil (oboustranně)

- *Zjednodušení veškeré agendy a její převedení do elektronických systémů a zrušení vypracovávání duplicitních tabulek, když zřizovatel má veškeré informace v jiných systémech*
- *Více času na práci ředitele školy*
- *Nevím*
- *žádná*
- *zaměřit se na důležité věci, zkrátit dobu kontroly, též kdyby školy byly upozorňovány na změny zákonů (seznam – vzorové směrnice)*
- *Dostatek kvalifikovaných pracovníků výše uvedených agend*
- *?*
- *Elektronizace systému*
- *zrušit*
- *nevím. “*

Zdroj: odpovědi ředitelů z dotazníkového šetření